

Katja Lundell

Improvisoinnin pelko pop/jazz- laulun ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikin tutkinto

Musiikkipedagogi (AMK)

Opinnäytetyö

27.10.2024

Tiivistelmä

Tekijä:	Katja Lundell
Otsikko:	Improvisoinnin pelko pop/jazz-laulun ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla
Sivumäärä:	37 sivua + 5 liitettä
Aika:	27.10.2024
Tutkinto:	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto:	Soiton- ja laulunopetus
Ohjaaja:	Annu Tuovila, MuT
Arviointi:	Susanna Mesiä, MuT

Opinnäytetyöni keskeisenä tavoitteena on selvittää millaisissa olosuhteissa pop/jazz-laulun ammattiopiskelijat kokevat improvisoinnin pelkoa ja miten mahdollinen pelko ilmenee. Opinnäytetyössä keskitytään myös opettajan luomaan ilmapiiriin sekä turvalliseen oppimisympäristöön improvisoinnin pelkoon vaikuttavana tekijänä. Tämän lisäksi opinnäytetyössä tarkastellaan erilaisten improvisointiharjoitusten vaikutusta pelkoon ja sen kokemuksiin.

Opinnäytetyössä käsitellään kirjallisten lähteiden avulla improvisoinnin pelkoa sekä siihen liittyviä teemoja. Näitä teemoja ovat esiintymisjännitys, laulajan itsetunto ja minäkuva sekä opettajan rooli improvisoinnin ryhmäopetuksessa. Opinnäytetyöni keskiössä on opetuskokeilu, johon osallistui musiikkioppilaitoksen ammatillisen koulutuksen pop/jazz-laulun opiskelijoita. Opiskelijat vastasivat ennakkokyselyyn Metropolian E-lomakkeella ennen opetuskokeilua. Opetuskokeilu sisälsi ryhmähaastattelut kurssin alussa ja lopussa sekä kolme päivää kestäneen improvisaatiotyöpajan. Nämä muodostivat tutkimusaineistoni. Litteroin haastatteluaineistot ja analysoin niitä teemoittelun avulla.

Keskeisinä tuloksina selvisi, että improvisoinnin pelko ilmenee eri ihmisillä eri tavoin. Improvisoinnin pelkoon vaikuttavia tekijöitä ovat mm. opettajan luoma ilmapiiri, oppimisympäristö ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus sekä heidän aiemmat kokemukensa improvisoinnista. Improvisoinnin pelko nivoutuu tiiviisti yhteen myös laulajuuteen ja esiintymiseen liittyvien teemojen ja paineiden kanssa. Opettajan keskeinen tehtävä on rakentaa turvallinen ja salliva improvisoinnin harjoittelun prosessi.

Avainsanat: improvisointi, lauluimprovisointi, improvisoinnin pelko, laulaminen, laulunopetus

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Katja Lundell
Title: Fear of Improvisation among Upper Secondary Vocational Students Majoring in Pop & Jazz Singing
Number of Pages: 37 pages + 5 appendices
Date: 27 October 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Music
Specialisation option: Music Pedagogy
Supervisor: Annu Tuovila, DMus
Examiner: Susanna Mesiä, DMus

My thesis investigates under what conditions vocational students of pop & jazz singing experience the fear of improvisation, and how the possible fear may manifest. I also present some exercises for dealing with the fear of improvisation.

At the beginning of my thesis, I refer to academic literature as I discuss themes related to the fear of improvisation. The themes include stage fright, self-esteem, self-image, and the teacher's role in group tuition of music improvisation. To gather data for my study, I conducted a pedagogical project in which professional students of pop/jazz singing participated in. The pedagogical project included group interviews at the beginning and at the end of the course, and a three-day improvisational workshop. I transcribed the interview data and analyzed them by using thematization.

The main results revealed that the fear of improvisation manifests in different ways in different people. Fear does not always appear as a strong emotional reaction, but it can also appear through social comparison, limiting one's expression, or through feelings of inadequacy. Factors that may affect the fear of improvisation are the atmosphere and learning environment created by the teacher, the atmosphere between fellow students, and previous experiences related to improvisation. The fear of improvisation is also closely related to experiences and pressures of singing and performing. The teacher plays a key role in creating a safe practice space for students to improvise in.

The most important result of my thesis was that the atmosphere created by the teacher has the greatest effect on the kind of fear of improvisation students experience in learning situations. My thesis combines theoretical knowledge with the experiences of students that can be utilized and applied by music pedagogues in their own work.

Keywords: improvisation, vocal improvisation, fear of improvisation, singing, vocal teaching

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus	3
2.1	Tutkimuskysymykset	3
2.2	Tutkimukseen osallistujat ja opetuskokeilu	3
2.3	Tutkimusaineisto ja analyysi	5
3	Improvisoinnin pelko ja siihen liittyvät teemat	7
3.1	Improvisoinnin pelko ja esiintymisjännitys	7
3.2	Laulajan itsetunto ja minäkuva	8
3.3	Opettajan rooli improvisoinnin ryhmäopetuksessa	9
4	Improvisaatiotyöpajan sisällön rakentaminen	11
4.1	Kyselylomake	11
4.2	Kurssin sisällön rakentaminen	16
5	Haastattelujen tulokset	18
5.1	Alkuhaastattelu	18
5.1.1	Tunteet ja itsetunto	18
5.1.2	Ympäristö ja yhteisö	21
5.2	Loppuhaastattelu	24
5.2.1	Tunteet ja itsetunto	24
5.2.2	Ympäristö ja yhteisö	26
5.2.3	Kurssin sisältö ja harjoitukset	30
6	Pohdinta	33
	Lähteet	36
	Liitteet	38

1 Johdanto

Tutkin opinnäytetyössäni improvisointia ja sen pelkoa pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoilla. Ensimmäinen ajatus opinnäytetyöni aiheesta syntyi jo ammattikorkeakouluopintojeni alkuvaiheessa, kun pohdin omaa suhdettani improvisointiin ja sen pelkoon. Improvisointi on ollut minulle itseilmaisun ja tunteiden välittämisen keino. Improvisointi on tarkoittanut minulle vapautta ja luovuutta, mutta samalla jazz-improvisointiin tutustuminen ja sen harjoittelu musiikin ammattiopintojeni aikana toi minulle tämän lisäksi myös kaipaamaani haastetta. Sain ammattiopintojeni aikana paljon tukea, kannustusta ja käytännön opetusta improvisointiin ennen kaikkea jazz-musiikkiin ja jazz-improvisointiin erikoistuneelta lauluopettajaltani. Vaikka koen saaneeni laadukasta ja kannustavaa opetusta, en kuitenkaan ole ollut immuuni improvisoinnin pelolle. Ryhmätilanteissa ja keikoilla epäonnistumisen pelko on ollut läsnä ja pahimmillaan rajoittanut luovaa prosessiani ja riskinottoa improvisoijana.

Lisäksi tämä aihe kiinnostaa minua myös opettajan näkökulmasta. Miten itse opettajana voin tukea oppilaideni improvisoinnin harjoittelua ja luoda omalta osaltani turvallisen oppimisympäristön ja puitteet improvisoinnin opettamiselle? Onko erilaisilla improvisaatioharjoituksilla vaikutusta pelon käsittelyyn ja miten ilmapiiri ryhmäopetuksessa vaikuttaa pelon tunteeseen?

Improvisoinnista sekä sen opettamisesta ja harjoittelusta löytyy paljon erilaisia oppaita, tutkimuksia ja kirjallisuutta (Backlund, 1983; Huovinen, 2022; Routarinne, 2004). Myös improvisoinnin pelkoa käsitellään tutkimuksissa jonkin verran. Tutkimusta improvisoinnin pelosta varsinkin laulajien näkökulmasta löytyy varsin vähän. Haluankin tässä opinnäytetyössä tutkia improvisoinnin ja sen pelon teemoja laulun ryhmäopetuksen näkökulmasta sekä pohtia miten olemassa olevaa tutkimustietoa ja kirjallisuutta voisi soveltaa laulajien improvisoinnin opetukseen ja harjoitteluun.

Tutkin tässä opinnäytetyössä pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoiden kokemuksia improvisoinnista ja improvisoinnin pelosta. Minua myös kiinnostaa, millainen vaikutus laulajien ryhmäopetustilanteella sekä erilaisilla improvisaatioharjoitteilla on pelon kokemuksiin. Haluan myös kehittää omia toimintatapoja opettajana ja löytää hyviä toimintamalleja lauluoppilaiden improvisoinnin opetukseen.

Toisessa luvussa avaan tarkemmin opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä sekä tutkimusmenetelmiä. Luvussa kerron lisää opetuskokeilustani ja tiedonkeruun menetelmistäni. Kolmannessa luvussa käsittelen improvisaation pelkoa ilmiönä sekä käsittelen teemoja laulajan itsetunnon ja minäkuvan sekä esiintymisjännityksen ympärillä. Luvussa käsitellään pelkoa myös opettajan ja pedagogin näkökulmasta, ja pohdin siinä opettajan roolia ryhmäopetuksessa sekä turvallisen oppimisympäristön luomisessa.

Neljännessä luvussa esittelen opetuskokeiluni eli improvisaatiotyöpajan sisällön rakentamista sekä avaan kurssin osallistujille teetetyn ennakkokyselyn tuloksia. Viidennessä luvussa käydään läpi haastatteluaineistojen analyysit teemoittelun avulla. Kuudes luku sisältää opinnäytetyön tulokset ja seitsemäs luku pohdinnan.

2 Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä ja työmenetelmiä. Aluksi avaan opinnäytetyöni tutkimuskysymykset. Seuraavaksi käsittelen opinnäytetyöni keskiössä olevaa opetuskokeilua ja sen osallistujia. Luvun lopussa käyn tarkemmin läpi tutkimusaineistoani ja sen analysointitapoja.

2.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni keskiössä on eräässä musiikkialan perustutkintoa tarjoavassa oppilaitoksessa järjestetty opetuskokeilu. Opetuskokeiluun osallistui kyseisen oppilaitoksen pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoita.

Opinnäytetyössäni selvitän vastauksen kahteen tutkimuskysymykseen, jotka ovat: ”Miten opiskelijat kokevat improvisoinnin pelkoa ja millä eri tavoin pelko näkyy?” ja ”Miten ilmapiiri ja erilaiset improvisaatioharjoitukset vaikuttavat improvisoinnin pelkoon?”.

Haluan selvittää kokevatko laulun ammattiopiskelijat improvisoinnin pelkoa ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Käsittelen näitä teemoja myös esiintymisjännityksen ja laulajan minäkuvan avulla. Tulevana musiikkipedagogina haluan olla tietoinen erilaisista haasteista, joita laulunopiskelijat voivat kokea. Olen kiinnostunut siitä, voiko opiskelijoiden välinen ryhmädynamiikka tai opettajan luoma ilmapiiri vaikuttaa pelon kokemuksiin. Haluan tutkia, miten erilaiset improvisaatioharjoitukset voivat helpottaa tai vaikeuttaa improvisoinnin pelkoa.

2.2 Tutkimukseen osallistujat ja opetuskokeilu

Opinnäytetyöni koostuu opetuskokeilusta, joka sisältää ennakkokyselyn sekä viikon kestävän improvisaatiokurssin. Kurssi järjestettiin marraskuussa 2023 erään musiikkialan perustutkintoa tarjoavan konservatorion pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoille. Halusin toteuttaa kurssin nimenomaan toisen asteen opiskelijoille, sillä törmäsin improvisoinnin pelkoon opiskellessani itse toisella asteella.

Koen myös, että toisen asteen opiskelijat ovat motivoituneita, itseohjautuvia sekä pystyvät refleктоimaan omia tunteitaan ja oppimisprosessejaan.

Ennen kurssin toteutusta olin yhteydessä kyseisen oppilaitoksen pop/jazz-laulun opettajaan sekä rehtoriin. Kun sain suostumuksen rehtorilta opetuskokeilun järjestämiseen, suunnittelimme yhdessä oppilaitoksen pop/jazz-laulun lehtorin kanssa, mikä oli opetuskokeilulle paras ajankohta. Yhdessä päädyimme marraskuuhun 2023.

Ennen opetuskokeilun alkua pyysin improvisaatiotyöpajaan osallistuvia opiskelijoita täyttämään alkukyselyn Metropolian e-lomakkeella anonymisti. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä tietoa sekä kokemuksista improvisointiin ja sen pelkoon liittyen että tutkittavien lähtötasosta ja aiemmista opinnoista improvisoinnin parissa. Käytin tämän lomakkeen vastauksia kurssisuunnitelmani rakentamisen apuna. Oppilaitoksen pop/jazz-laulunopettaja lähetti linkin kyselyyn kaikille oppilaitoksen pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoille. Kysely oli avoinna 11.-30.10.2023. Kyselyyn vastasi viisi opiskelijaa. Kyselylomakkeen vastauksista puhutaan lisää luvussa ”4 Improvisaatiotyöpajan sisällön rakentaminen”. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä (Liite 3.).

Opetuskokeiluni sisälsi yhteensä viisi päivää kestävästä improvisaatiokurssista, johon osallistui kuusi opiskelijaa. Kokeilu toteutettiin kyseisen oppilaitoksen tiloissa. Oppilaitoksen laulunopettaja hoiti kurssin tilavaraukset. Viestin kurssin aikatauluista opiskelijoille heidän opettajansa välityksellä. Lähetin tutkimusluvut ja tutkittavan informointilomakkeet oppilaitoksen rehtorille. Opiskelijat allekirjoittivat tutkimusluvut ensimmäisenä kurssipäivänä ennen kurssin alkua.

Ensimmäinen päivä käytettiin ryhmähaastatteluun, lyhyeen kurssin esittelyyn sekä muutamaaan ryhmäimprovisointiharjoitukseen. Itse työpajaosuus kesti kolme päivää. Viides päivä sisälsi ryhmämuotoisen loppuhaastattelun.

2.3 Tutkimusaineisto ja analyysi

Kurssiviikolla opetuskokeiluun osallistuvat opiskelijat osallistuivat ryhmähaastattelun sekä ennen kurssia että sen jälkeen. Puusan, Juutin ja Aaltion (2020) mukaan ryhmähaastattelu on tilanne, jossa on useita haastateltavia samanaikaisesti. Keskeistä tässä haastattelumetodissa on se, että tutkija saa aikaseksi keskustelua tutkittavasta tai aiheesta tai tutkimukseen liittyvistä teemoista. Ryhmähaastattelun voi toteuttaa usealla eri tavalla. Tämä haastattelutapa mahdollistaa sekä yksilöiden että ryhmän kollektiivisten käsitysten ja ajatusten läpikäynnin. (Puusa ym., 2020) Hyödynsinkin näissä haastattelutilanteissa useita ryhmähaastattelun toteutusmuotoja. Suunnittelin ennen haastattelua valmiita kysymyksiä sekä teemoja. Jätin tilaa myös vapaalle keskustelulle, mikäli ryhmässä syntyi keskustelua aiheen ympäriltä. Kysyin tarvittaessa jatkokysymyksiä joko suoraan yksilöltä tai koko ryhmältä. Haastattelurunko löytyy opinnäytetyön liitteistä (Liite 5).

Ensimmäisessä ryhmähaastattelussa kävimme läpi vielä tarkemmin lomakkeessa kysytyjä teemoja. Haastattelussa käsiteltiin seuraavanlaisia teemoja: opiskelijoiden kokemukset ja tunteet improvisoinnista, jazz-improvisaatio ja siihen liittyvät mielikuvat ja tunteet, laulajan itsetunto sekä turvallinen oppimisympäristö. Näiden teemojen lisäksi kysyin haastattelutilanteessa tarkentavia kysymyksiä ja annoin haastateltavien viedä keskustelua vapaasti eteenpäin. Haastattelun edetessä kysyin myös osasta esiin tulleista teemoista ja aiheista lisää.

Ryhmämuotoisessa loppuhaastattelussa kävimme läpi kattavasti opiskelijoiden kokemuksia kurssipäivien sisällöstä pelon ja jännityksen tunteiden näkökulmasta. Lisäksi muina teemoina olivat itsekriittisyys, keskeneräisyyden tunne, sekä ryhmän ja ilmapiirin vaikutus jännitykseen ja pelkoon. Tämäkin haastattelu toteutettiin teemamuotoisena ryhmähaastatteluna, ja jätin jälleen tilaa vapaalle keskustelulle kysyen tarvittaessa lisäkysymyksiä.

Tutkimusaineistoni koostuu kurssiviikon aikana tehdyistä ryhmähaastatteluista. Litteroin haastatteluaineistot Microsoft Wordilla, koodasin aineiston värikoodausmenetelmällä ja teemoittelin aineiston näiden värikoodauksien pohjalta. Juhilan (2021a) mukaan koodaaminen on yksi sisällönanalyysin työväline. Koodaamisessa haastatteluaineiston osia yhdistetään ja erotetaan erilaisten ominaisuuksien mukaan. Yhteneväiset katkelmat tai osat luokitellaan yhteen ja nimitään ne yhteisen ominaisuuden mukaan. Teemoittelussa taas käydään läpi haastatteluaineistoa tutkimuskysymysten näkökulmasta. Kun teemoja käsitellään tutkimusaineiston läpikäynnin yhteydessä, esitellään usein suoria sitaatteja haastatteluaineistosta. (Juhila, 2021b) Alkuhaastatteluni teemat olivat ”tunteet ja itsetunto” sekä ”ympäristö ja yhteisö”. Loppuhaastattelun teemat olivat ”tunteet ja itsetunto”, ”ympäristö ja yhteisö” sekä ”kurssin sisältö ja harjoitukset”.

Alkuhaastatteluun osallistui kuusi opiskelijaa, haastatteluaineiston pituus oli n. 75 min ja litteroidusta haastatteluaineistosta kertyi n. 31 sivua tekstiä (Arial, fonttikoko 12, riviväli 1,5). Loppuhaastatteluun osallistui viisi opiskelijaa, haastatteluaineiston pituus oli n. 100 min ja litteroidusta haastatteluaineistosta kertyi n. 37 sivua tekstiä (Arial, fonttikoko 12, riviväli 1,5).

Alkuperäinen tarkoitukseni oli käyttää tutkimusmateriaalina myös kurssin videotallenteita ja analysoida niitä. Kuitenkin haastatteluaineistot olivat itsessään niin laajat, että mielestäni tutkimusaineisto oli liian laaja opinnäytetyön kontekstiin. Päädyin keskittymään haastatteluaineistoon ja opiskelijoiden omaan ääneen kuitenkin peilaten niitä muistiinpanoihini ja kokemukseeni kurssin opettajana. Yhtenä teemana loppuhaastattelussa oli opiskelijoiden kokemukset kurssin harjoituksista. Käytin videomateriaalia toteutuneen kurssisuunnitelman varmistamiseksi.

Opetuskokeilun kurssisisällön rakentamiseen ja tavoitteisiin pääsee tutustumaan luvussa 5 ”Improvisaatiotyöpajan sisällön rakentaminen”. Käyn läpi haastatteluaineistot luvussa 6 ”Haastattelut”.

3 Improvisoinnin pelko ja siihen liittyvät teemat

Improvisaatiosta löytyy lukuisia erilaisia määritelmiä. Laineen (2015) mukaan improvisaation eri määrittelytapoja yhdistää ajatus improvisaatiosta, joka ei synny täysin tyhjästä, vaan siihen vaikuttavat erilaiset säännöt tai rajoitteet (Laine, 2015, s.281). Koska tutkimukseni rajaus on vahvasti musiikin kontekstissa, määrittelen termin seuraavasti:

Improvisointi tarkoittaa ennalta suunnittelematonta sävellystä, joka tapahtuu valmistelematta hetkessä. Improvisointi voi olla täysin vapaata tai perustua johonkin annettuun aiheeseen (Backlund, 1983). Improvisaatio voi sisältää sekä kontrollia tai kontrolloimattomuutta että ennustettavuutta tai ennustamattomuutta. Improvisoidessa ihminen liikkuu näiden kaikkien välillä. (Huovinen, 2022, s.442).

Tässä luvussa kerron tarkemmin improvisaatiosta ja sen pelosta erityisesti laulajien näkökulmasta. Käsittelen luvussa pelkoa tunteena, esiintymisjännitystä sekä laulajan itsetuntoa ja minäkuva. Lisäksi käsittelen opettajan roolia improvisaation pelon ja ryhmäopetuksen näkökulmasta.

3.1 Improvisoinnin pelko ja esiintymisjännitys

Improvisoinnin pelko on yksilökohtaista ja voi juontaa juurensa moniin eri syihin. Improvisaatioon liittyy usein riskinottoa ja sattumanvaraisuutta, jotka voivat aiheuttaa pelkoa aloittelevalle improvisoijalle. Toisaalta taas kokeneempi improvisoija saattaa pysyä liikaa mukavuusalueellaan, jolloin hän ei ota riskejä tai käytä luovuuttaan täyteen potentiaaliinsa. (Peters, 2017)

Pelko improvisaation kontekstissa ei tarkoita pelkästään järisyttävää pakokauhun tunnetta, vaan se voi myös ajaa perfektionismiin sekä kummuta halusta tulla hyväksytyksi muiden silmissä. Routarinteen (2004) mukaan epäonnistumisen pelko voi olla myös tiedostamatonta. Tällöin pelko näyttäytyy pakonomaisena tarpeena onnistua. Epäonnistumisen pelko toimii siis vuorovaikutuksessa muihin, eikä sitä koeta yleensä esimerkiksi yksin harjoitellessa. (Routarinne,

2004, s.44) Myös itse laulajana improvisoidessani olen huomannut usein välttävänä liian suuria riskejä ollakseni tekemättä virheitä, jolloin improvisointiin muodostuu helposti tietynlainen kaava.

Improvisoinnin pelon lisäksi myös esiintymisjännitykseen liittyy samankaltaisia teemoja. Arjaksen (2014) mukaan esiintymisjännityksellä voi olla sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia esiintymiseen. Arjaksen mukaan jännitys aiheuttaa kehossa fysiologisia muutoksia, kuten esimerkiksi vireystilan nousua. Fyysisesti tämä voi näkyä esimerkiksi sykkeen nousuna, hikoiluna tai tärinänä. Psykkisiä vaikutuksia voivat olla ajatusten sekavuus, epävarmuus tai pelko. Vaikka vireytyminen onkin välttämätöntä juuri esimerkiksi esiintymistilanteissa, voi pitkäaikaistunut stressitila aiheuttaa erilaisia haittavaikutuksia. Myös stressinsietokyky on Arjaksen mukaan yksilöllinen ominaisuus. (Arjas, 2014, s.22-23).

Improvisoinnin pelko sekä esiintymisjännitys liittyvät siis toisiinsa. Vaikka epäonnistumisen pelko voikin olla tiedostamatonta, voi se silti aiheuttaa samanlaisia fyysisiä reaktioita kehossa kuin esiintymisjännitys, koska ne molemmat syntyvät nimenomaan vuorovaikutuksessa toisiin ihmisiin.

Jos jännitys tai pelko aiheuttavat esimerkiksi erilaisia kehon jännitystiloja, voi se vaikuttaa myös äänentuottoon ja mahdollisiin ääniongelmiin. Koistisen (2003) mukaan esimerkiksi liiallinen lihasjännitys, pinnallinen hengitys sekä kykenemättömyys rentoutua estävät laulamista ja äänen käyttämistä vapaasti. (Koistinen, 2003, s.8). Esimerkiksi nämä asiat voivat syntyä myös esiintymisjännityksestä tai improvisoinnin pelosta.

3.2 Laulajan itsetunto ja minäkuva

Improvisoinnin pelon ja esiintymisjännityksen lisäksi on tärkeää käsitellä myös itsetunnon ja minäkuvan käsitteitä. Itsetunto ja minäkuva liittyvät ihmisen tunteisiin ja kokemuksiin omasta itsestään eri tilanteissa. Minäkuvan määritelmään sisältyy henkilön todellinen minä, sosiaalinen minä sekä ihanneminä (Tieteen termipankki, 2024). Vaikka itsetunto onkin melko arkikielinen ilmaus (Arjas, 2014,

s.57), voi sen tässä kontekstissa määritellä esimerkiksi tietoisuutena omasta arvosta, itsekunnioituksena tai omanarvontuntona (Kielitoimiston sanakirja 2024). Itsetuntoa määrittävät usein henkilön aikaisemmat kokemukset elämässä. (Arjas, 2014, s.57). Itsetunnon ja minäkuvan teemoista on tärkeää puhua myös improvisoinnin pelon kontekstissa, sillä pelkoon vaikuttavat myös ihmisen aiemmat kokemukset, joiden kautta itsetunto ja minäkuva rakentuvat läpi elämän (Keltikangas-Järvinen, 2010).

Lindeberg (2009) esittelee termin vokaalinen minäkuva. Vokaaliseen minäkuvaan vaikuttavat mm. lapsuuden kokemukset sekä erilaiset keholliset ja tunteisiin liittyvät kokemukset musiikista ja laulamisesta (Lindeberg, 2009).

Musiikillinen minäkuva ja oma muusikkokuva ovat termejä, jotka kuvaavat minäkäsitystä muusikkouden ja esiintymisen kontekstissa. Arjaksen mukaan myös epäonnistumisen pelko kuuluu olennaisesti musiikillisen minäkuvan ja itsetunnon aihealueeseen. (Arjas, 2014, 57-58)

Perfektionismi nivoutuu yhteen minäkuvan ja itsetunnon teemoihin. Perfektionismi onkin yleistä ja usein luontaista erityisesti muusikoilla, sillä ulkoapäin tuleva paine korostaa täydellisyyden tavoittelua. Arjaksen (2022) mukaan muusikoilla sitä esiintyy huomattavasti enemmän valtaväestöön verrattuna. Täydellisyyden vaatimus voi lisätä jännitystä, jolloin kokemus kontrollikyvyn puutteellisuudesta voi kasvaa. (Arjas, 2022, s.423-424)

3.3 Opettajan rooli improvisoinnin ryhmäopetuksessa

Opettajan rooli on merkittävä tekijä improvisaation opetuksessa ja improvisoinnin pelon lievittämisessä. Koska opinnäytetyöni keskiössä oleva improvisaatio-opetuskokeilu toteutettiin ryhmäopetuksena, käsittelem opettajan roolia ja sen merkitystä ryhmäopetuksen näkökulmasta. Käsittelem tässä luvussa opettajan roolia mm. turvallisen oppimisympäristön ja ryhmädynamiikan näkökulmasta ja pohdin, miten nämä teemat vaikuttavat improvisoinnin pelkoon.

Routarinne (2004) esittelee keinoja, jolla epäonnistumisen pelkoa voi käsitellä improvisaation kontekstissa. Mielestäni improvisaation ryhmäopetuksen kannalta tärkeimmät keinot olivat hyväksyvän ja turvallisen ilmapiirin muodostaminen sekä asian nostaminen yhteiseen tietoisuuteen. Opettaja voi vähentää improvisaatioon liittyvää ahdistusta juuri luomalla turvallisen oppimisilmapiirin (Riveire, 2006). Pyrin itsekin opettaessani sekä tässä opinnäytetyöni opetuskokeilussa panostamaan juuri näihin teemoihin. Puhumalla omista peloista ja epävarmuuksista avoimesti oppilaiden ja ryhmän kesken voi helpottaa heissä olevia pelon ja jännityksen tunteita. Samoin turvallinen ilmapiiri on keskiössä improvisoinnin ryhmäopetustilanteissa.

On tärkeää, että oppilailla on turvallinen olo kokeilla ja harjoitella improvisointia. Pelkoa voivat aiheuttaa esimerkiksi opettajan tai muiden oppilaiden reaktiot tai ajatukset ns. vääristä tai huonoista äänistä. (Riveire, 2006) Aallon (2000) sanoin turvattoman ryhmän tunnusmerkki onkin pelko. Pelko rajoittaa itseilmaisua ja uskallus omien kykyjen ja taitojen näyttämiseen pienenee. (Aalto, 2000, s.17)

Repo-Kaarennon (2007) mukaan oppimisilmapiirin kannalta on arvokasta, että myös opettaja jakaa omia oppimiskokemuksiaan ja uskaltaa näyttää opiskelijoille omaa inhimillisyyttään ja keskeneräisyyttään. On merkittävää, että opettajalta löytyy myös omakohtaista kokemusta opiskeltavaan aiheeseen liittyvistä emotionaalista haasteista. Opettaja on myös aikuisopiskelijoille esikuva. (Repo-Kaarento, 2007) Opetuskokeiluuni osallistuneet opiskelijat olivat pääosin täysi-ikäisiä. Kyseisessä oppilaitoksessa laulun opintoihin hakeudutaankin usein oppivelvollisuuden päätyttyä. Halusin kurssilla tuoda mahdollisimman paljon esille myös omia kokemuksiani ja näyttää omaa keskeneräisyyttäni laulajana ja improvisoijana. Tämän kautta pyrin luomaan keskustelevaa ja turvallista ilmapiiriä kurssille.

Opettajan on tärkeää ottaa huomioon kunkin oppimisympäristön oppimiskulttuuri. Oppimiskulttuurit ja oppilaiden käsitys opetusmetodeista vaihtelevat erilaisten oppilaitosten välillä. (Repo-Kaarento, 2007, s.84-85) Oman kokemukseni mukaan musiikkialan ammattiopinnot toisella asteella sisältävät hyvin paljon

juuri käytännön harjoituksia sisältävää ryhmäopetusta. Hyödynsin tätä opetuskokeilussani. Halusin poimia myös kokemuksia oman musiikillisen oppimistieni varrelta. Tämä auttoi minua myös pohtimaan tilanteita oppilaiden näkökulmasta ja tekemään kurssista mahdollisimman opiskelijälähtöisen.

4 Improvisaatiotyöpajan sisällön rakentaminen

Lähdin rakentamaan improvisaatiotyöpajan sisältöä kirjallisuuden, alkukyselystä saadun tiedon sekä omien kokemuksieni pohjalta sekä laulunopettajana että lauluoppilaana. Halusin oman tutkimukseni lisäksi tarjota oppilaille kurssikokouksisuuden, joka antaa heille konkreettisia työkaluja improvisaation harjoitteluun sekä tunnistamaan omia improvisaatioon liittyviä pelkoja ja tuntemuksia.

4.1 Kyselylomake

Teetin tutkimukseen osallistujille kyselyn Metropolian e-lomakkeella. Kyselyyn vastasi viisi kurssille osallistuvaa opiskelijaa. Tässä alaluvussa käyn läpi kyselylomakkeen vastauksia. Kyselylomakkeen koko sisältö on nähtävissä opinnäytetyön liitteissä (kts. Liite 3).

Teetin tämän kyselyn ennen kaikkea kartoittaakseni millaista opetusta opiskelijat olivat saaneet improvisoinnista, millaisia tuntemuksia improvisointi heissä herättää sekä millainen olisi heille turvallinen ja hyvä oppimisympäristö ryhmäopetustilanteessa. Kysely sisälsi sekä avoimia kysymyksiä että monivalintakysymyksiä.

Lomakkeen ensimmäisessä osiossa kartoitettiin vastaajien aikaisempaa kokemusta improvisoinnista. Kyselyn perusteella opiskelijat olivat saaneet varsin vähän opetusta improvisoinnista. Kaksi vastaajista olivat saaneet opetusta laulutunnilla, kolme vastaajista eivät olleet saaneet improvisaation opetusta lainkaan.

Lomakkeen toisessa osiossa kysyttiin improvisaatioon liittyvistä tunteista.

Kysymyksen ”Mitä seuraavia tunteita improvisaatio herättää sinussa? (valitse

kaikki sopivat vaihtoehdot)” (Kuvio 1.) kaaviossa näkyy eri tunnetilojen esiintyvyyttä vastaajien kesken. Kuten kaaviosta näemme, erilaiset tunnetilat ovat hyvin monipuolisesti läsnä improvisaatioon liittyen. Eniten vastaajien kesken esiintyi innostusta, jonka oli valinnut neljä viidestä vastaajasta. Kolme neljästä vastaajasta koki improvisaation herättävän iloa, epävarmuutta, häpeää, kiinnostusta, vapautta ja riittämättömyyden tunnetta.

Kun tarkastelen vielä erikseen yksittäisten vastaajien valintoja, neljä vastaajista koki sekä miellyttäviä että epämiellyttäviä tunteita. Yksi vastaajista vastasi improvisaation herättävän vain epämiellyttäviä tunteita. Tässä kontekstissa olen jaotellut tunteet seuraavasti:

Miellyttävät tunteet: ilo, innostuneisuus, kiinnostus, vapaus ja varmuus.

Epämiellyttävät tunteet: Pelko, epävarmuus, häpeä, ahdistus, riittämättömyys.

Kuvio 1. Mitä tunteita improvisaatio herättää sinussa? / e-Lomake 10/2023

Kysymyksessä ”Kuinka paljon koet improvisoinnin pelkoa?” käytin vastausvaihtoehtoja ”erittäin paljon”, ”melko paljon”, ”jonkin verran”, ”hyvin vähän”, ”en lainkaan”. Vastaukset jakautuivat seuraavasti: yksi vastaajista koki improvisaation pelkoa ”melko paljon”, kaksi ”jonkin verran”, yksi ”hyvin vähän” ja yksi ”ei lainkaan”.

Kuvio 2. Kuinka paljon koet improvisoinnin pelkoa? / e-Lomake 10/2023

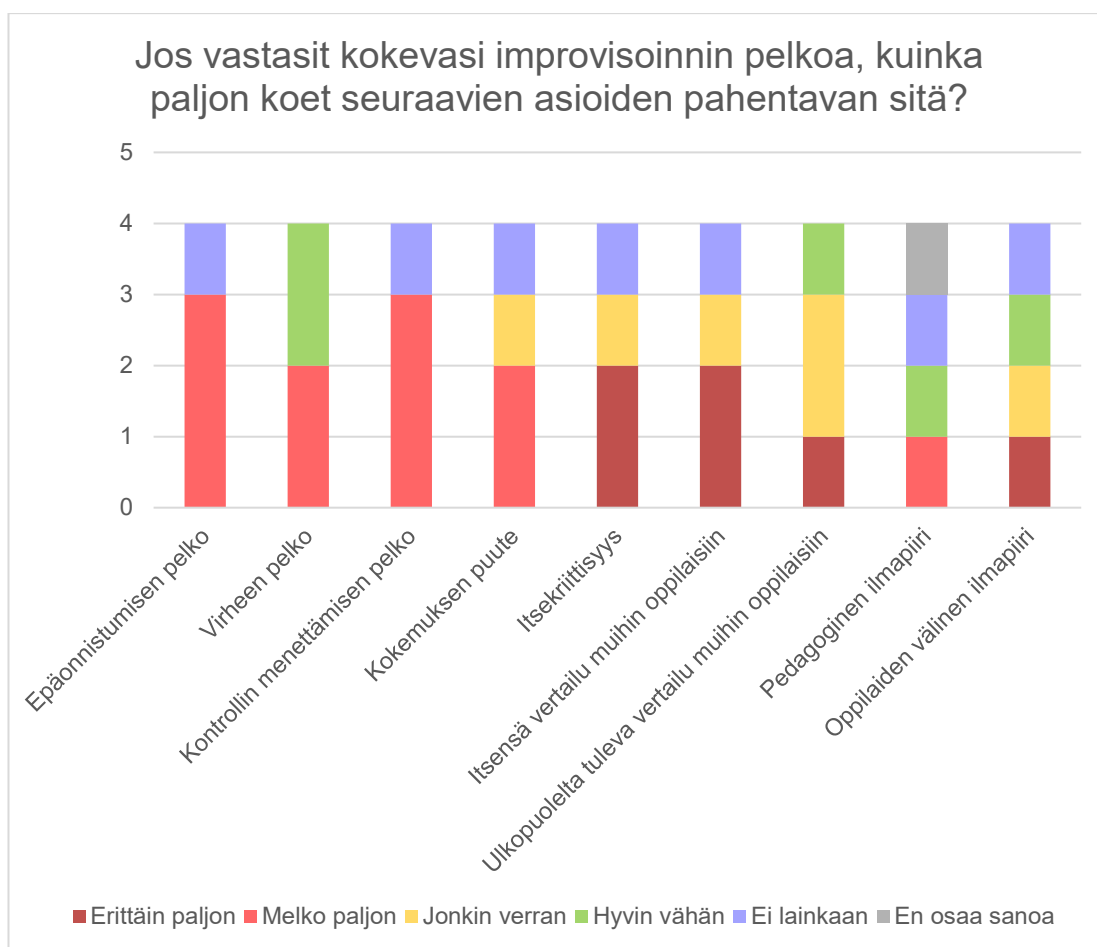
Jatkokysymyksenä edelliseen kohtaan, kysyin ”Jos vastasit kokevasi improvisoinnin pelkoa, kuinka paljon koet seuraavien asioiden pahentavan sitä?” (Kuvio 3). Kysymykset tässä kohdassa olivat: ”epäonnistumisen pelko”, ”virheen pelko”, ”kontrollin menettämisen pelko”, ”kokemuksen puute”, ”itsekkriittisyys”, ”itsensä vertailu muihin oppilaisiin”, ”ulkopuolelta tuleva vertailu muihin oppilaisiin”, ”pedagoginen ilmapiiri” ja ”oppilaiden välinen ilmapiiri”. Näistä kysymyksistä osa on rajattu improvisoinnin pelkoa käsittelevän luennon perusteella (Messiä, 2022).

Tämän kohdan oli täyttänyt neljä viidestä vastaajasta, sillä yksi vastaaja vastasi edelliseen kohtaan, ettei koe improvisoinnin pelkoa lainkaan.

Merkittävimpinä havaintoina koin seuraavat kohdat:

Kolme vastaajista oli vastannut kokevansa epäonnistumisen pelkoa ja kontrollin menettämisen pelkoa ”melko paljon”, kun taas yksi vastaajista ”ei lainkaan”.

Kaksi vastaajista koki itsekkriittisyyden ja itsensä vertailun muihin pahentavan improvisoinnin pelkoa ”erittäin paljon”, kun taas yksi vastaajista koki ”hyvin vähän” ja yksi ”ei lainkaan”. Vaihtelua oli siis jonkin verran.

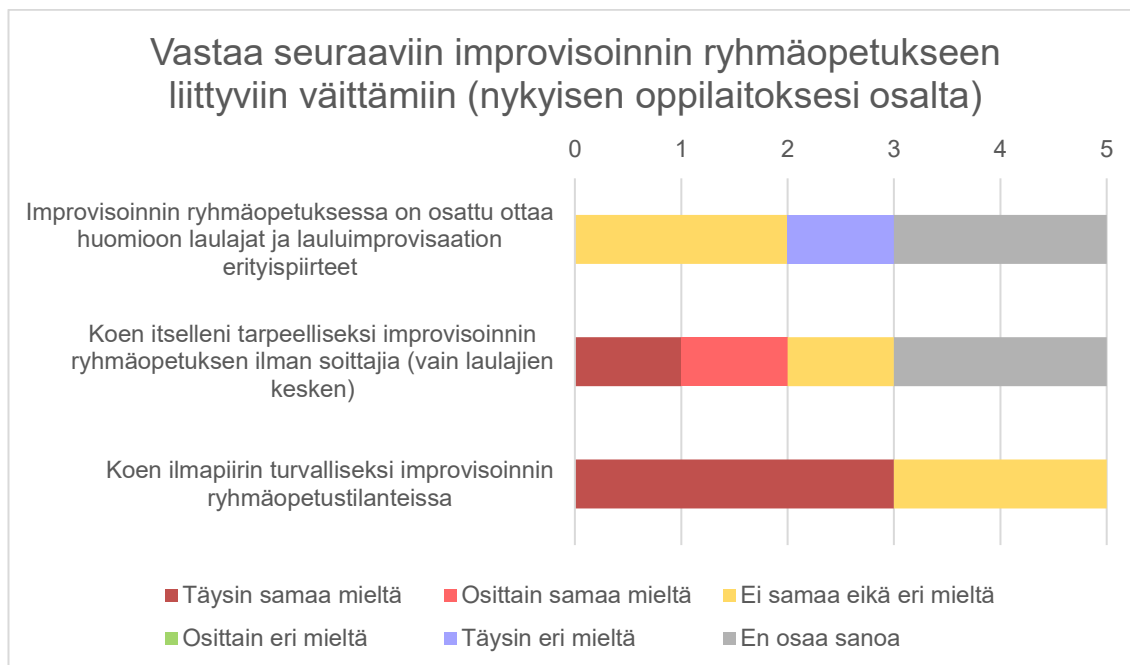

Kuvio 3. Kuinka paljon koet seuraavien asioiden pahentavan improvisoinnin pelkoa / e-Lomake 10/2023

Lomakkeen viimeisessä osiossa kysyttiin improvisoinnin ryhmäopetuksesta. Vastajia pyydettiin vastaamaan erilaisiin improvisoinnin ryhmäopetukseen liittyviin väittämiin (Kuvio 4). Aiemmistä kysymyksistä poiketen nämä väittämät keräsivät jonkin verran ”en osaa sanoa” vastauksia. Aiempien vastausten perusteella tämä johtuu luultavasti siitä, ettei opiskelijoilla ole kokemusta improvisoinnin ryhmäopetuksesta. Kuitenkin yksi opiskelijoista oli täysin samaa mieltä ja yksi osittain samaa mieltä siitä, että kokisi improvisoinnin ryhmäopetuksen laulajien kesken itselleen tarpeelliseksi.

Väittämään ”Koen ilmapiirin turvalliseksi improvisoinnin ryhmäopetustilanteissa” kolme oli vastannut ”täysin samaa mieltä” ja kaksi ”ei samaa eikä eri mieltä”. Kuitenkin ensimmäisen osion kysymysten mukaan vain yksi vastaajista oli saanut ryhmämuotoista opetusta improvisoinnista. Voimmekin todeta, että ”täysin

samaa mieltä” vastauksen valinneet opiskelijat kokevat oppilaitoksen ja opettajien luomat ryhmäopetustilanteet turvallisiksi, joten se heijastuu myös tähän vastauskohtaan yleisellä tasolla.

Kuvio 4. Vastaa seuraaviin improvisoinnin ryhmäopetukseen liittyviin väittämiin / e-Lomake 10/2023

Viimeisenä lomakkeessa kysyttiin siitä, millaisista improvisaatioharjoituksista opiskelijat kokisivat tässä kohtaa hyötyvänsä sekä siitä, millainen olisi heidän mielestään turvallinen oppimisympäristö improvisoinnin ryhmäopetuksessa. Vastauksissa tuli esiin seuraavia aiheita: kannustava, rento, avoin, pieni ryhmä-koko, ilmapiiri, jossa saa tehdä virheitä, suoraan syvään päätyyn hyppääminen ja omien pelkojen kohtaaminen. Harjoituksista suurin osa ei osannut sanoa tai koki kaikenlaiset improvisaatioharjoitukset hyödyllisiksi. Yksi opiskelijoista toivoi harjoituksia, jotka hyödyttäisivät tulevassa jazz-workshopissa. Toinen opiskelija toivoi konkreettisia tehtäviä.

Lomakkeeseen vastanneiden opiskelijoiden vastauksissa näkyivät ennen kaikkea se, että he olivat saaneet hyvin vähän tai eivät ollenkaan opetusta improvisoinnista. Kuitenkin kysyttäessä, mitä ajatuksia improvisointi heissä herättää,

vastauksissa yhteneväistä jännityksen lisäksi oli innostus ja kiinnostus improvi-sointia kohtaan.

4.2 Kurssin sisällön rakentaminen

Luvun alussa mainitsemieni asioiden pohjalta rakensin kurssin n. 90 minuutin pituisiksi kokonaisuuksiksi. Taulukosta 1 käyvät ilmi harjoitusten sisällöt ja ta-voitteet.

Opetuskokeilun aikataulu & sisällöt		
	Sisältö	Tavoitteet
1. päivä	Ryhmähaastattelu	Haastatteluaineiston kerääminen. Teemoina: - Tunteet - Ympäristö/yhteisö - Itsetunto ja minäkuva
	Improvisaatioharjoituksia ryhmässä - Circle singing -harjoitus - "Päivän soitu"	- Ryhmäyttäminen - Vuorovaikutus - Kuuntelu
2. päivä	Luento-osuus: jazz-estetiikka	- Kuuntelun tärkeys - Tuntemattoman pelon lievittäminen - Virittäytyminen teemaan konkreettisten esimerkkien avulla
	Kolmimuunteisuusharjoitus 12-tahdin bluesin päälle (valmiin etydin pohjalta)	- Jazz-rytmiikka (kolmimuunteisuus) - Blues harmoniaan tutustuminen
	4-tahdin vuoropuheluharjoitus (vuorottelua opettajan ja oppilaan välillä)	- Vuorovaikutus - Kuuntelun tärkeys - Blues harmoniaan tutustuminen
	Yksinkertaiset fraasit: esilaulaja + kaikki toistaa	- Yksinkertaiset ja rytmisesti eheät fraasit - Toistettavuuden harjoittelu - Blues harmoniaan tutustuminen
3. päivä	Luento-osuus: soolotranskriptio	- Jazzsooloihin tutustuminen - Kuuntelun ja ylöskirjoittamisen tärkeys oppimisessa - Korvan kehittäminen ja sanavaraston kartuttaminen
	Grounding -harjoitus	- Musiikkiterapeuttisen menetelmän testaaminen - Virittäytyminen päivään
	Draaman kaari + dynamiikka - harjoittelua (kahden soinnun jazz-taustanauhan päälle)	- Yksinkertaisien fraasien harjoittelu - Draaman kaari - Dynamiikka
4. päivä	Luento-osuus: Kuinka harjoittelen kotona?	- Keinoja itsenäiseen harjoitteluun - Apuvälineisiin tutustuminen - Erilaisiin teemoihin keskittyminen harjoittelussa
	Guide note -harjoitus (valmiin etydin pohjalta)	- Blues harmoniaan tutustuminen - Soitupohjaiseen improvisointiin tutustuminen
	Bluesasteikko -harjoitus (valmiin etydin pohjalta)	- Blues harmoniaan tutustuminen - Asteikkopohjaiseen improvisointiin tutustuminen
5. päivä	Loppuhaastattelu	Haastatteluaineiston kerääminen. Teemoina: - Tunteet / itsetunto ja minäkuva - Ympäristö/yhteisö - Kurssisisällöt ja harjoitukset

Taulukko 1. Improvisaatiotyöpajan aikataulu ja sisällöt

Rakensin jokaisen kurssipäivän siten, että aloitimme luentomaisella teoriaosuudella, jossa käsitelimme improvisoinnin harjoitteluun liittyviä teemoja. Valitsin nämä luentoteemat sen mukaan, mitä itse koin tarpeelliseksi jazzimprovisaation opiskeluni ja harjoitteluni alkuvaiheessa. Nämä teemat olivat myös sellaisia, joista itse olisin kaivannut tietoa ja opetusta opetellessani improvisoinnin alkeita. Koska kurssi kesti vain muutaman päivän ja tunnit olivat suhteellisen lyhyitä, halusin antaa oppilaille konkreettista materiaalia luentodiojen muodossa, joihin he voivat myöhemmin palata ja hyödyntää omassa harjoittelussaan.

Päätin pitää musiikillisesti kurssini pääpainon jazz-improvisaation alkeissa. Lomakkeen perusteella opiskelijoilla oli tulossa jazz-workshop ja oman kokemukseni mukaan toisen asteen opinnoissa sekä esimerkiksi jatko-opintojen pääsykokeissa improvisaatiota painottuu hyvin pitkälti jazzin maailmaan. Lähestyin improvisaatioharjoitteita sekä bluesin että yksinkertaisten taustojen (esim. 1-2 tahdin toistuvien sointukiertojen) kautta. Tein kurssia varten kolme improvisaatioetydiä, jotka löytyvät opinnäytetyön liitteistä (Liite 4). Näissä etydeissä käytiin läpi kolmimuunteista rytmiiikkaa sekä improvisaatiota sointujen ja asteikkojen näkökulmasta. Halusin näillä harjoitteilla luoda matalan kynnyksen jazzin ja bluesin maailmaan ja harmoniaan ja rohkaista opiskelijoita pikkuhiljaa irtautumaan valmiista nuotista ja improvisoimaan itse.

Teimme kurssilla myös ryhmäimprovisaatioharjoituksia, sillä halusin hyödyntää ryhmäopetustilannetta ja mahdollisuutta vuorovaikutukseen ja ryhmäytymiseen. Rakensin muutkin harjoitteet niin, että opiskelijat pääsivät olemaan vuorovaikutuksessa minuun opettajana sekä muihin opiskelijoihin mahdollisimman paljon. Osa harjoituksista sisälsi esimerkiksi vuoropuhelua ja toistoa. Yhtenä harjoituksena teimme musiikkiterapiassa käytetyn grounding-metodin (T. Wigram, 2004) pohjalta kehittämäni harjoitusta. Sovelsin alkuperäistä harjoitusta laululle sopivaksi soittamalla hitaalla tempolla pianolla matalalta korkeudelta kvinttejä.

Lähtökohtaisesti halusin näiden muutaman tunnin aikana tutustuttaa oppilaat improvisointiin sekä teorian että käytännön avulla. Halusin, että oppilaat näkevät ja kokevat erilaisia tapoja harjoitella ja lähestyä improvisointia.

5 Haastattelujen tulokset

5.1 Alkuhaastattelu

Tässä alaluvussa käyn läpi alkuhaastattelustani nostamiani teemoja, jotka jaotelin ”tunteisiin ja itsetuntoon” ja ”ympäristöön ja yhteisöön”. On todettava, että kyseiset teemat ovat sidoksissa toisiinsa. Pysin teemoittelemassa aiheet siten, että puhun ”Tunteet ja itsetunto” alaluvussa tunteista, itsetunnosta, musiikillisesta minäkuvasta ja identiteetistä. Alaluvussa ”Ympäristö ja yhteisö” esiintyy toki paljon näitä samoja teemoja, mutta tässä luvussa puhun teemoista, jossa keskustelua on käyty nimenomaan ympäristön, yhteisön tai ilmapiirin näkökulmasta.

5.1.1 Tunteet ja itsetunto

Haastattelun aluksi keskustelimme yleisesti siitä, millaisia tunteita improvisointi opiskelijoissa herättää. Kuten alkukyselystä jo selvisi, suurimmalla osalla ei ollut juurikaan kokemusta improvisoinnista eivätkä he olleet saaneet opetusta aiheesta nykyisessä oppilaitoksessa. Vaikka osa opiskelijoista mainitsi erilaisista jännityksen tunteista, huokui ryhmästä kuitenkin motivoitunut ja innostunut tunnelma. Näin opiskelijat keskustelivat tunnekokemuksistaan improvisaatioon liittyen:

(Improvisaatio) on minulle aika uutta, että on jännittävää ja pelottavaa, mutta siis myös semmosia positiivisia asioita herättää. -- Innolla odotan, mutta vähän kyllä jännittää kovasti. Onneksi ollaan yhdessä tässä. (H5)

En mä nyt sanoisi, että mua pelottaa tää sinänsä, koska kyllä sitä on aikaisemminkin aika paljon kaikkea kuraa tullut päästettyä suusta ulos. Että niinkun sinänsä (olen) tottunut siihen. (H3)

Sekin on tosi mielenkiintoista, että ei siinä tavallaan ole mitään jännittävää, mutta se on (sitä) silti. -- Laulaminen -- aina se tavallaan näyttää ihmisestä jotain, ja sitten jos se on vielä improa -- niin luo siihen vielä korkeammat paineet. Niin se siitä varmaan tekee ehkä semmoisen vähän ahdistavan. -- Mutta siis, en mä nyt tiedä sillai, siis jännittää. -- varmaan just se, että ”mitä jos mä nyt teen sitten

virheen”. Tässä porukassa nää on jo tuttuja, - että he on jo nähnyt virheitä. Että jos (muut ryhmäläiset olisivat) tuntemattomia niin ehkä vähän vielä jännittäisi. (H6)

Tämän keskustelun lisäksi tähän teemaan liittyen H4 mainitsi, että kokee improvisoinnin itselleen luontaiseksi ja helpoksi, eikä hän koe jännittävänsä improvisoidessaan. H1 mainitsi, että improvisointi on hänelle todella vierasta, mutta kokee sen opettelun mielenkiintoiseksi.

Seuraavaksi kysyin opiskelijoilta, millaisia ajatuksia heissä herättää termi ”luova improvisaatio”. H4 mukaan luovassa improvisoinnissa ei mieti niin paljon, millaisia ääniä tulee päästäneeksi. H2 jatkaa kokevansa, että luovassa improvisaatiossa on vähemmän rajoja. H5 summaa aiheesta seuraavasti:

No ehkä jotenkin niinku keskittyy enemmän semmoiseen niinku flowhun tai semmoiseen itseensä, eikä siihen, että ”apua, miltä tää nyt niinku muille ehkä kuulostaa”. (H5)

Keskustelimme opiskelijoiden kanssa tämän jälkeen, millaisia ajatuksia termi ”jazz-improvisaatio” heissä herättää ja onko ajatukset eriäviä verrattuna luovaan improvisaatioon. H4 toteaa, että jazz-improvisaatio herättää hänessä ilon tunnetta. H3 sanoo, että ei koe mitään eroa jazz-improvisaation ja luovan improvisaation välillä. Tämä herättää opiskelijoissa seuraavanlaista keskustelua:

Kun mä kuulen sanan jazz, niin mulle tulee jotenkin -- se, että on musiikkina jotenkin haastavampaa, mitä itse on tottunut. -- Mä ajattelen, että se on semmoinen, ehkä vähän lokeroidumpi. Siellä on se paikka sille (soololle/improvisoinnille) ja sun täytyy seurata niitä soittaja. (H6)

Vähän niinkun ristiriitaiset ajatukset. Kun samaan aikaan ajatukset on sillee aika vapaata, kun se on vähän sellainen vitsi että ”jazzissa ei oikein voi soittaa tai laulaa väärin”, mutta kyllä siinä kumminkin voi. On kuitenkin ne soinnut mitä pitää seurata. (H2)

Mulla on niinku se, että mua ei kiinnosta oikeastaan hirvesti se, että opinko mä improvisoimaan, vaan enemmänkin se, että mä oppisin vaan niinku siihen, että mä rohkeasti uskaltaisin vetää. Niin se, että mä saisin hiljennetyä ne omat ajatukset, että – no se on ehkä pakkokin mennä niinku niin päin, että se ensin. (H3)

Myös laulajan identiteettiin ja laulajan sisäiseen maailmaan liittyvät tunteet ja teemat ovat hyvin läsnä haastattelutilanteessa. H3 nostaa esiin hyvin tärkeän ajatuksen, joka kirvoittaa tämän jälkeen lisää keskustelua laulajuudesta ja siihen liittyvistä paineista.

Mulla on niinku se, että mua ei kiinnosta oikeastaan hirveästi se, että opinko mä improvisoimaan, vaan enemmänkin se, että mä opisin vaan niinku siihen, että mä rohkeasti uskaltaisin vetää. Niin se, että mä saisin hiljennettyä ne omat ajatukset, että se on niinku -- ehkä pakkokin mennä niinku niin päin, että se ensin. (H3)

Tartuin tähän puheenvuoroon ja herättelin keskustelua laulajien itsekriittisyydestä, ja siitä kuinka laulajat usein tuntuvat olevan hyvin ankaria itselleen. Tähän H3 toteaa, että laulu on hyvin henkilökohtainen instrumentti, joka tuntuu siltä kuin menisi alasti yleisön eteen. H6 jatkaa tähän, että häntä on henkilökohtaisesti auttanut virheiden ja virheiden pelon käsittelyssä ajatus siitä, että laulaminen ja laulajuus on varmasti muillekin vaikeaa. Raadollisuutta itseään kohtaan on helpottanut se, kun on tajunnut, kuinka laulaminen on herkimpiä asioita, mitä voi muille ihmisille paljastaa. Keskustelu jatkuu aiheen tiimoilta seuraavasti:

-- Voisi kuvitella, että soittaja voi aina sanoa, että se vaihtaa kielet tai se voi treenaa enemmän tai soitin soi tietyllä tavalla. Me ei saada äänensävyllä kauheasti muutettua, pikkaisen se kaiku ja sijoittelu vaikuttaa, mutta ei kovinkaan suuresti. Niin äänensävy on kuitenkin tosi henkilökohtainen, vaikka sä miten treenaisit. Jos joku sanoo, että mä en tykkää tosta tai toi kuulostaa tyhmältä, niin sit se on niinku näin. (H4)

Keskustelua herää myös siitä, kuinka raadollisia esiintymistilanteet voivat laulajille olla. H6 toteaa, että on ollut virkistävää nähdä, kun tunnetuista laulajista on levinnyt videoita, jossa heille tapahtuu jokin hauska moka tai virhe.

-- Ah, nekin on ihmisiä! -- Jotenkin (tuntuu), että laulajat ei saa niinku tehdä yhtään virheitä. Mutta tietysti se lähtökohta on, että jos keikasta maksetaan paljon niin eihän siellä voi olla sillain. Mutta jotenkin se, että on tosi raadollista niinku se arviointi tai se kaikki niinku siinä. (H6)

5.1.2 Ympäristö ja yhteisö

Puhuttaessa improvisointiin liittyvistä ajatuksista ja tunteista opiskelijat nostivat esiin seuraavanlaisia ajatuksia, jotka liittyivät vahvasti ympäristöön ja yhteisöön.

Ei se (improvisointi) itsessään ole pelottavaa, mutta sitten kun se tehdään niinkun yleisön edessä, niin sit se on vähän pelottavaa. Jos saa niinku rauhassa treenata yksin, niin miksei. (H2)

Tämä ajatus on myös hyvin yhtenäinen kirjallisuuden kanssa epäonnistumisen pelkoon liittyvissä teemoissa. (Routarinne, 2004, s.44) H5 nostaa esiin myös virheiden ja sen näyttämisen pelon:

No mua jännittää. – Ehkä mulle sekin luo siihenkin semmosen (jännityksen), että kun on vielä uusi opettaja siinä. – En mä ehkä ole siis sillain ahdistunut, mutta että kyllä se jännittää. Kyllä mä sen nyt myönnän ja sitten just, kun se (improvisointi) on vierasta mulle ja en ole ennen tehnyt sitä, niin sitten tietysti ihan se virheiden näyttämisen ei ole kivaa. (H5)

Usealla haastatteluun osallistuvalla opiskelijalla oli alkamassa jazz-workshop. Osalla samainen workshop oli edessä seuraavana opiskeluvuonna. Kysyinkin opiskelijoilta, jännittävätkö tai pelkäävätkö he improvisointia jazz-workshop tunnilla, kun opettaja ja muut opiskelijat ovat kuulemassa. H4 toteaa, että häntä ei jännitä. H1 jatkaa, että vaikka jazz on hänelle genrenä vielä vieraampaa, ei häntä kuitenkaan pelota. Tämän jälkeen keskustelu jatkuu seuraavasti:

Se on inhottavaa, että kyllä jännitän, vaikka mä tiedostan sen, että kaikki on ihan yhtä, niinkun, keskittyneitä siihen omaan instrumenttiin. Ei ketään oikeastaan kiinnosta, mitä se toinen tekee. (H2)

Joo, ehkä toi just jotenkin on yhteydessä siihen, niinku, jotenkin semmoiseen jännitykseen tai pelkoon siitä, että just jos tekee jotain virheitä tai jotakin. -- Niin just se sitten, kun siellä (on) ne muut ihmiset kuulemassa ja tota kyllä se (jännittäminen) kyllä se siihen liittyy. (H5)

Mun mielestä melkein täällä jotenkin lähdetään kaikissa workshoppeissa siitä, että ketään ei osaa mitään. Niin mun mielestä se on hyvä lähtökohta siihen, että ei ole niinku semmosia suorituspaineita niinku sikäli. Tai oletusta siitä, että pitäisi jotain osata. (H3)

Ehkä se, mitä omassa päässä niinku sillai jotenkin luo sitten. (H5)

Siis näinhän se on. Siis sehän on, oma siis itse on se pahin vihollisen, että eihän siellä kukaan muu ollenkaan (lause jää kesken). -- Itsellä on se ajatuskulku, että nyt ne kuuli tän virheen ja nyt ne luo musta jonkun (kuvan), että mä olen sitten varmaan nyt ihan paska. -- Ja sitten se lähtee niinku oikeen syvyyksiin silleen, että se – se on jännä. Mutta nää on tämmösiä aika – psykologista ja tällaista niinku sitä henkistä ja oman niinku itsensä kanssa kamppailemista ehkä in the end”. (H6)

Esitän opiskelijoille jatkokysymyksenä aiheen tiimoilta, että mitä tuntemuksia herättää ajatus siitä, että jazz-workshopin keikalla pitää esittää scat-soolo. H4 sanoo ensimmäisenä, että hänestä soolon esittäminen tuntuu hyvältä. H6 kertoo seuraavasti:

No en mä, ei sitä ehkä sillä (jännitä) – Tää on kuitenkin se turvallinen paikka, missä sitä voi nyt sitten harjoitella, että just kun siinä on – on siinä onneksi kuinka monta viikkoa ennen. että ei tässä tarvitse heti mennä (esiintymään). – (H6)

Tähän H3 toteaaakin humoristisesti, että heillä on kolme kuukautta aikaa harjoitella muutaman tahdin pätkää sooloa. Myöhemmin hän myös toteaa, että on mukavaa päästä kokeilemaan improvisointia keikkatilanteessa.

Tämän keskustelun jälkeen nostan esiin uuden teeman ja kysyn opiskelijoilta kokevatko he vertailevansa itseään muihin. Kaikki opiskelijat vastaavat tähän lähes yhteen ääneen myöntävästi. H1 summaa asian hyvin:

Meidät on opetettu ihan lapsesta asti siihen. Sillain yhteiskunta toimii. (H1)

Vertailu tuntuu opiskelijoiden mukaan kohdistuvan nimenomaan niin päin, että heidän silmissään muut laulajat ovat parempia kuin he itse, joka aiheuttaa vertailua ja alemmuudentunnetta muihin. H4 toteaa seuraavasti:

Kenellä on mimmonen ääni ja onko se paremman kuulonen kun itellä? Ja onko musta *** yhtään mihinkään? -- Ja sitten kuka tree-
naa enemmän kuin minä ja oonko mä nyt laiska sitten? Onko musta siinäkään asiassa yhtään mihinkään? -- (H4)

Keskustelu palaa vielä myöhemmin uudestaan vertailuun liittyviin teemoihin. H1 kertoo seuraavasti:

-- Tosta laulajan henkisestä sielunmaailmasta sitten, niinkun tota, kosketti sillä tavalla itseäni, että – että tuli aika yllätyksenä, että kun mä siis ihmisenä olen ollut aiemmin, ennen tänne tuloa, niin sellainen, että mää oon – mä en ole kauheasti kärsinyt sellaisesta vertailusta taikka mä oon osannut tosi paljon (olla) niiden asioiden parissa, jotka on koskettanu niinkun mun sitä itsetuntoa jollain tavalla. Niin mä oon pystynyt työstämään niitä tosi niinku -- mulla on ollut keinoja siihen ja tota... Mut sitten se yllätti, että kuinka, niin kuinka koskettavaa se oikeasti voi olla se, että sä oot siinä paljaana ja siten sitä arvostellaan. (H1)

Tämän jälkeen keskustelu jatkuu eteenpäin yhteisöllisyyden ja avoimen keskusteluilmapiirin merkityksestä seuraavasti:

-- Tää meidän keskustelu, mikä meillä on tässä niin kumminkin tuo tosi paljon sellaista helpottuneisuutta, sellaista yhteisöllisyyttä, vaikka niinku mä en yleensä hirveesti puhuisi. Mutta kuinka meillä on kaikilla taas niinku samaa ajatusmaailmaa, niin se on niinku jotenkin niin "huh". (H2)

-- Ei se kokonaan sitä poista, sitä pelkoa ja epävarmuutta omasta itsestä, mikä varmaan aina jossain määrin tulee mukana. Mutta se, että sen sanoittaa ja uskaltaa sanoittaa ääneen muille, niin se vie siitä suurimman terän sekä itseä kohtaan että muilta. -- Jokaisella meillä on epävarmuuksia ja me ei vaan uskalleta tuoda niitä aina esille, niin se myös ehkä ottaa sen suuremman, kun jos sä joudut yksin kantaan jotain jännitystä ja yksin vertaillet itseäsi muihin, niin se on aika raskas taakka. Sä tiedät, että kaikki vertaa, koko rinki vertaa toisia toisiinsa ja muihin laulajiin ja keikalla suoriutumisiin, vaikka että miten meidän kakkosten (2. vuoden opiskelijoiden) pitäisi suorituoa ykkösiin (1. vuoden opiskelijoihin) nähden --. (H4)

Niin ja sitten ykköset (1. vuoden opiskelijat) ajattelee, että mun pitäisi jo ensi vuonna osata noin. (H1)

Haastattelun lopuksi pyydän opiskelijoita kertomaan ajatuksiaan siitä, millaiset asiat loisivat heidät mielestään turvallista oppimisympäristöä tulevalla kurssillamme. H4 ja H1 toivovat, että menisimme kurssilla heti ns. "suoraan asiaan". H5

ja H2 summaavat kommentteillaan koko ryhmähaastattelutilanteen ja siirtymän kurssin opetustilanteeseen seuraavasti:

Kyllä tää (on) aika kiva, kun jutellaan näin omakohtasia asioita ja ajatuksia ja kokemuksin niin se luo mun mielestä semmoista (turvallista) ilmapiiriä. (H5)

-- Ei tähän kauheasti tarvitse muuta alustusta tai niin kun – Siis tää ympäristö tässä tuntuu just semmoiselta hyvältä ja turvalliselta niinku aloittaa tekemään, kun on tämmöinen hyvä pohjustus. (H2)

5.2 Loppuhaastattelu

Tässä alaluvussa käyn läpi loppuhaastattelun teemoja, jotka on jaoteltu seuraavasti: ”Tunteet ja itsetunto”, ”Ympäristö ja yhteisö” ja ”Kurssin sisältö ja harjoitukset”. Kuten alkuhaastattelun yhteydessä totesin nämäkin teemat ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa ja niissä esiintyy päällekkäisyyksiä. Olen teemoitellut loppuhaastattelun muuten samoin kuin alkuhaastattelun, mutta olen lisännyt yhdeksi teemaksi kurssin harjoitukset. Tämän teeman alle menee ne aihealueet, jotka liittyvät vahvasti nimenomaan tämän opetuskokeilun kurssisisältöihin ja harjoituksiin liittyviin teemoihin.

5.2.1 Tunteet ja itsetunto

Aloitin ryhmähaastattelutilanteen kysymällä opiskelijoilta, millaisia tunteita ja ajatuksia kulunut kurssiviikko heissä herätti ja kokivatko he pelon ja jännityksen tunteita. H4 aloitti kertomalla, että hänellä oli ollut todella kivaa ja häntä ei jännittänyt kurssilla. H5 jatkaa seuraavasti:

No ehkä jännitti vähemmän kuin ajattelin. -- Nää tilanteet tulee silleen aika nopeesti, että pitää vaan hypätä ja se oli ihan hyvä. -- (H5)

H3 mainitsee, että kokisi itselleen mieluisaksi ja tarpeelliseksi, että tällainen improvisaatiokurssi olisi ollut pidempikestoisempi ja päivät olisivat olleet pidempiä. Hän jatkaa seuraavasti:

-- Kyllä tästä silti semmonen olo tuli, että on, on, jollain tapaa helpompi lähteä (improvisoimaan). -- Sillai varmempi olo, että tietää että saa niinku jotain vedettyä. (H3)

H2 jatkaa tähän, että koki alkuhaastattelutilanteen helpottavan jännitystä itse kurssilla. Näin hän toteaa:

No se alku avautuminen (viitaten alkuhaastatteluun) kyllä tota helpotti sitä niinku alkujännitystä tosi paljon. Totta kai se on aina jännittävää laulaa, varsinkin jotain improa niin pienen ryhmän edessä. Se on jännä, että se on ehkä jopa jännittävämpää, kun on pieni ryhmä, kun jos on joku yleisö. (H2)

Tähän H4 toteaa heti perään, että se on paljon henkilökohtaisempaa.

Opiskelijat nostivat esiin ajatuksia, jotka liittyivät vahvasti laulajan itsetuntoon ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Puheenaiheena olivat mm. ulkoinen validatio ja jatkuva kehittymisen tarve. H1 ja H2 nostivat esiin ajatuksiaan seuraavasti:

-- (Koen) tosi tärkeänä taitona sen, että kuinka niitä, sitä, tunnetta ja niitä tunnetiloja työstetään niin, että niissä on rakennusainetta. Tota, niin kun, kun tulee just tätä kriittisyyttä ja arvostelun kohteena olemista, mikä kuuluu vaan tähän juttuun. Että just se niinku, että olisi sisältä vahva ja sitten itsestään ohjautuva, eikä tarvitsisi sitä (validaatiota) ulkopuolelta niin paljoa. Tai siis toki on sallittua, meille ihmisille kuuluu se, että me niinku tarvitaan sitä hyvää myös ulkopuolelta ja se kuuluu - se on meille ihan perustarve. Mutta sitten, että, tota, jos on ainoastaan sen varassa vaan. -- (H1)

Joo kyllä niin se on paha, kun on mulla ainakin vähän silleen juurtunut päähän, että varsinkin laulajana, niin aina voi kehittää itseään, aina voi olla parempi. Että vaikka niinku handlaa jonkun asian kyllä ihan, ihan hyvin, mutta silti siinä on aina parannettavaa, niin siksi se on vaikea kehua itseänsä siitä. (H2)

Keskustelimme opiskelijoiden kanssa siitä, miltä virheiden tekeminen kurssilla tuntui. Aiheuttiko se kenties jännityksen tai häpeän tunteita? H3 nosti esiin turhautumisen tunteen ja kertoi siitä seuraavasti:

Mulla ainakin liittyy yleensä semmonen aika kova niinku turhautumisen tunne. -- Esimerkiks laulutunneilla se on jopa varmaan aika koomista katottavaa, koska kun me vedetään jotain ja mulla tulee virhe, niin mä sanon heti että ” *** homma seis, vedetään alusta”. Ja me saatetaan vetää sitä niinku 20 kertaa uudestaan. (H3)

Tämän jälkeen opiskelijat lähtivät viemään keskustelua muihin aiheisiin. Palasin hetken kuluttua pelon teemoihin takaisin ja kysyin, tunnistivatko opiskelijat kontrollin menettämisestä kumpuavaa pelkoa. H4 ja H1 kertoivat seuraavaa:

Jotenkin pelottaa keikalla, pääsykokeissa ja laulukilpailuissa joo. Siis tommosissa, missä niinku joku muu päättää sun asioista. -- Joku semmonen (keikka), missä olisi vaikka mahdollisia yhteistyökumppaneita tai jotain tärkeitä tosi ansioituneita muusikkoja tai jotain, niin ehkä silloin sitten tota niinku panokset jotenkin nousee jo tosi paljon. (H4)

Mulle ei siis, tota siis, tommonen kontrollin menettämisen pelko, niin mulla ei ole pelkoa, vaan mua alkaa ärsyttämään. (H1)

Keskustelimme myös itsekriittisyyden ja huonommuuden tunteista, ja kysyinkin, kokivatko opiskelijat näitä tunteita kurssin aikana. H4 sanoi kokeneensa näitä tunteita jonkin verran. H3 totesi kokeneensa kyseisiä tunteita yllättävän vähän. H2 kertoi seuraavasti:

Vähemmän kuin yleensä. Varsinkin kun tähän sai lähteä vähän just sellasesta, niinku sellasesta ajatuksesta, että kaikki on niinku samalla tasolla ja kukaan ei tiedä mitään (naurahtaa). Vaikka kyllä varmasti tiedetään jostakin jotain, mutta silti. -- (H2)

5.2.2 Ympäristö ja yhteisö

Keskustelimme opiskelijoiden kanssa keskeneräisyyden tunteesta ja kesken-eräisyyden näyttämisestä muille. Koska monille improvisointi oli täysin uutta,

halusin kysyä, millaiselta nämä edellä mainitut teemat heistä tuntuivat. H1 kertoi seuraavasti:

Mulle ei tuota paineita kyllä mitenkään se, että se on ihan hirveän kuulosta aluksi, koska se kuuluu olla sellaista. Niin että se olisi eri asia, jos mä olisin vetänyt jo muutaman viikon jotain biisejä ja sitten tulee vieläkin esittämään sitä keskeneräisesti. (H1)

H4 kertoo, että workshop-tyylinen ryhmäopetus tuntuu hänestä itsestään rennolta. Hän toteaa, että se tuntuisi paljon jännittävämmältä, jos joku tulisi seuraamaan hänen yksityistä laulutuntiaan. Hän jatkaa:

-- Ehkä olen kasvanut vuosien saatossa tai sitten vaan ei ollut semmoista (jännittävää). -- Mutta myös tilanne nyt vaan on niinku itselle semmonen sopiva. Kyllä jännittäviä tilanteita itselläkin löytyy. (H4)

Keskustelimme vielä lisää siitä, miltä keskeneräisyyden ja oman harjoitusprosessin näyttäminen muille opiskelijoille tuntuu. Tämä aihepiiri herätti seuraavaa keskustelua:

-- Se ei ole niin paha, kun tietää, että kun melkein kaikki tässä porukassa on muutenki sillai vähän, no samalla tasolla tän asian kanssa. En ainakaan usko, että kukaan arvostelee ketään. Siksi ei ole niin, ei ole niin suuria paineita. (H2)

Mä en oikeastaan edes miettinyt tota asiaa. Siis jollain (tavalla) ehkä. Niinku, että mä en pysty tällaisessa porukassa, en uskalla lähetä niinku kokeilemaan tai revittelemään niinku niin paljoa mitä mä tekisin yksin. Ainakaan vielä. (H3)

Niin kyllä se niinku sillain itselläkin ehkä semmoista alitajuntaista oli ehkä enemmän. Olettaisin, että ei sitä niinku tietoisista niinku jää sellainen mietityttämään ehkä. -- (H5)

Tämän jälkeen kysyin jatkokysymyksen siitä, että jos tällä kyseisellä kurssilla olisi ollutkin muitakin muusikko-opiskelijoita kuin laulajia. Olisiko se vaikuttanut jännityksen ja pelon tunteisiin? Näin opiskelijat vastasivat:

Se riippuu persoonasta. Että jos on semmosia persoonia, mitkä tota tavallaan on ehkä - joko kuvittelevat olevansa edellä tai ovat edellä, mutta ne tuovat sen esiin silleen. Noh, ilmeet ja eleet. Mä kuuntelen ihan hirveästi ihmisten äänensävyä ja katon eleitä. (H4)

Kyllä mä sanoisin, että ei. Mun mielestä se on tää jazz-improvisaatio tai sooloilu, niin tota, tää on kuitenkin niin vaativa laji ihan soittajille kuin laulajillekin. Niin mun mielestä ihan se, että niinku lähtee yrittämään, niin mun mielestä sekin on jo niinku tosi paljon. (H3)

-- Mut siis ylipäättänsäkin tääkin olisi voinut olla tää ryhmä sellainen, missä olisi voinut kokea enemmän painetta. Ehkä se ei niinku lukeudu mihinkään niinku muusikoiden ryhmän alle, että missä sitä. Et olennaisin kysymys ehkä siinä on, että millainen se dynamiikka on ja miten salliva se ilmapiiri on. (H1)

Opiskelijat toteavat, etteivät koe eri instrumentalistien läsnäololla merkitystä. He summaavat mielestäni erittäin hyvin sen, että tämänkin ryhmän dynamiikka olisi voinut olla ihan erilainen, jos persoonat olisivat olleet erilaisia.

H1 nostaa mielestäni esiin äärimmäisen tärkeän teeman palautteen annosta ja opettajan roolista. Hän aloittaa esimerkillä, että jos sanoo sanan "kukka", ihmiset luovat keskenään kyseisestä sanasta hyvin erilaisia mielikuvia. Näin hän jatkaa aiheesta:

--Kun me saadaan sitä palautetta, niin opettajalle sillä on eri merkitys kuin meille. Me luodaan siihen eri, niinku, asiayhteys ja tunnekokemus jne. -- Olisi hyvä korostaa, että tää on mun mielipide, miten sä koet tän asian. (H1)

Opettajuudessa olisi hienoa just, että kannustettaisiin siihen omaan ajatteluun, että miten sä itse koet tän asian. -- Että annetaan sen oppijan itse löytää ne vastaukset. (H1 jatkaa)

Keskustelu siirtyi myöhemmin vertailuun ja nostinkin esiin kysymyksen siitä, että kokivatko opiskelijat vertailevansa itseään muihin. Totesin myös, että jos aihe tuntuu vaikealta ryhmätilanteessa, siitä ei ole pakko tässä puhua. Opiskelijat kertoivat aiheesta rohkeasti seuraavanlaisia ajatuksia:

Miten vertailun ottaa? Se voi olla negatiivista tai positiivista. Mä en ehkä koe sitä niinku tässä kohtaa vertailuna. Mä ehkä vertaisin sitten, jos mä niinku kuulisin jonku semmosen, mistä mulle tulis hirveän niinku jotenki huonommuuden tunne (naurahtaa). Mut tota, mä kyl kuulin siis niinku "Aa, vitsi toi oliko jännä!" tai "Olipa toi kiva,

vautsi tolleinki voi tehdä!” Niin siis tämmösiä hetkiä tuli niinku. Et miten vertailu-sanan haluaa käsittää. Mä ehkä niinku sillain ihastelin jotain tiettyjä juttuja, koska ne oli erilaisia kuin itellä. (H4)

Tämän jälkeen H2 mainitsi, että vertaili itseään muihin yllättävän vähän, vähemmän kuin yleensä. Tähän H1 jatkoi seuraavasti:

En mä ainakaan vertaillut, nimenomaan siis just niinku ihastelin, niinku ”Vau, mikä soundi, vautsi”. Ja sit just, ku tää on vierasta, niin sitten ”Ai tollaikin voi tehdä, okei!”. Niin heti uutta infoa otin myöskin teiltä. (H1)

Tämän jälkeen keskustelimme aiheesta toisesta näkökulmasta. Kysyin, miettivätkö opiskelijat sitä, että ajattelivatko muut heidän suorituksistaan jotain. Tämä herätti seuraavanlaista keskustelua:

-- No ehkä sillai niinku tietosesti ei ehkä keskity niihin, mut alitajuntaisesti voi kyllä olla sellaisia ajatuksia. (H5)

Jotenkin mun mielestä, niinku varmaan soittajilla ja yleisestikin muusikoilla, mutta varsinkin laulajilla on ainakin sitä - sitä vertailua niin paljon. Niin mä oon koittanu just opetella hirveesti (kehumaan muita). -- Mä koitan aina kääntää sen tunteen sillee just, että iloitsen sen toisen puolesta ja ottaa siitä jonkun niksin. Koska sit se vähän vie siltä omalta semmoselta ololta, et ”enks mä oo riittävän hyvä” - niin se vie siltä pohjan, kun sä käännät sen heti siinä sillee ”nice girl, go, sä oot aika kova”. Se niinku murtaa sitä omaa pelkoa niinku pois. Plus se on aika hyödyllinen työväline se, koska me ollaan niinku tavallaan oma susilaumamme sitte me kaikki laulajat. (H4)

Ryhmähaastattelun lopuksi kysyin opiskelijoilta, millaiseksi he kokivat tämän kurssin ilmapiirin ja kokivatko sen vaikuttavan mahdollisiin jännityksen ja pelon tunteisiin. H4 kertoi kokeneensa ilmapiirin rennoksi, kivaksi ja kannustavaksi. H3 koki ilmapiirin vastaanottavaksi ja avoimeksi. H2 ja H4 jatkavat aiheesta näin:

-- Se meidän ensimmäinen ”ryhmäterapiatunti” (viitaten alkuhaastatteluun) auttoi tosi paljon. Koska tietää, että kaikilla on vähän semmoinen samanlainen ajatusmaailma. Vaikka ollaan erilaisia ihmisiä, niin helppo samaistua (H2)

Niin mä oon ihan samaa mieltä. Se, se jotenki aina kun ihmiset tuo omaa haavoittuvuuttaan esille niin, se niinku tekee meistä enemmän ihmisiä ja on helpompi lähestyä muita ihmisiä ja tavallaan myös paljastaa semmosii omii heikkouksii. -- (H4)

5.2.3 Kurssin sisältö ja harjoitukset

Loppuhaastattelussa kysyin opiskelijoilta yksityiskohtaisemmin, millaisia tunteita erilaiset kurssilla tehdyt harjoitukset herättivät heissä. Keskustelimme siitä, kokivatko opiskelijat jännityksen ja pelon tunteita harjoitusten aikana ja tuntuivatko harjoitukset helpoilta tai vaikeilta. Tässä alaluvussa käyn läpi opiskelijoiden vastauksia kurssin sisältöön ja harjoituksiin liittyvistä aiheista. Käsittelemme kurssin sisältöjä ja harjoituksia seuraavien kategorioiden: "luento-osuudet", "ryhmäimprovisaatioharjoitukset", "etydiharjoitukset", "vuoropuhelut" ja "muut harjoitukset".

Keskustelimme ensimmäisenä ryhmäimprovisaatioharjoituksista. Opiskelijat kertoivat pitäneensä harjoituksista. H2 kertoi niiden olleen hänen lempiharjoituksiaan kurssilla. H3 pohti, että tämän kaltaiset harjoitukset varmaankin ryhmäyttävät hyvin. Kysyin, tuntuivatko ryhmäharjoitukset jännittäviltä. H3 totesi, että harjoitukset ei tuntuneet jännittäviltä, koska halutessaan harjoituksen aikana pystyi olemaan myös hiljaa. H2 kertoi myös, ettei harjoitus tuntunut jännittävältä. H4 lisäsi, että ei kokenut harjoituksia jännittävänä, kun kaikki lauloivat samaan aikaan.

Opiskelijat kokivat luento-osuudet hyväksi, hyödyllisiksi ja itselleen tarpeellisiksi. Ensimmäisellä luento-osuudella esittelin erilaisia jazz-artisteja ja osa opiskelijoista oli innostunut kuuntelemaan niitä myös kotona. Luento-osuus transkriptiosta koettiin erityisen hyödylliseksi ja opiskelijat kokivat, että kaipaisivat aiheesta opetusta enemmän. Tällä hetkellä he eivät saaneet koulun puolesta opetusta aiheesta.

Etydiharjoituksissa (kts. Liite 4) esittelin ja opetin opiskelijoille valmiin nuotintetun harjoituksen. Vähitellen valmiista nuotista lähdettiin irrottautumaan ja tuomaan enemmän omaa improvisointia mukaan. Kysyin opiskelijoiden kokemuksia ja tuntemuksia näistä harjoituksista.

No siis henkilökohtaisesti mulle, kun ei kauheesti ole kokemusta niinku tommosta, niin olis aika vaikea vapaammin mennä. Mä niinku tarviinkin, koska ei ole mistään niinku mitään niinku laittaa, kun ei ole mitään tietoa. Niin niin on hyvä, että sä olit rajannut ja kertonut niinku mitä, mitä tässä tehdään. Että muutenhan mä olisin voinut vaikka alkaa oopperana laulamaan sitä. (H1)

H2 ja H3 taas kokivat improvisoinnin vaikeammaksi, kun tehtävänanto oli rajattumpi. H5 jatkoi keskustelua näin:

Must se on vähän semmonen kakspiippunen juttu, että toisaalta se on niinku haastavampaa, että jos on niinku vapaampaa, koska sitten sua jännittää eri asia. Sua jännittää se, että mitä mä sieltä nyt niinku saan ulos vai saanks mä ulos vai katooks mul kaikki ajatukset päästä tai sillain. Ja sitten taas se, että jos on rajattu niin mä mietin sitten, niinku siinä jännittää -- (se, että osuuko rajojen sisällä oikeisiin ääniin). (H4)

Teimme opiskelijoiden kanssa muutamia erilaisia vuoropuheluharjoituksia. Osassa harjoituksista yksi lauloi lyhyen keksimänsä fraasin, jonka muut toistivat. Toisissa harjoituksissa improvisoitiin pidempiä pätkiä vuoropuheluna ottaen inspiraatiota toisen tekemisestä. H3 sanoi yhden tällaisen harjoituksen olleen hänen lempiharjoituksensa, koska oli mielenkiintoista nähdä, millaisia asioita muut improvisoivat verrattuna omaan suoritukseen. Kysyin, tuntuivatko tällaiset vuoropuheluharjoitukset jännittäviltä. H5 ja H2 kertoivat molemmat, että jännitystä aiheutti oman vuoron odottaminen ja se, tippuuko kärryiltä tai laulaako väärään paikkaan.

”Muut harjoitukset” sisälsivät harjoituksia, joissa opiskelijat saivat rakentaa pidempiä pätkiä omaa sooloa hieman vapaammilla tehtävänannoilla. Harjoituksissa oli taustalla jokin sointukierto. Kysyin jälleen opiskelijoilta, kokivatko he jännityksen tai pelon tunteita tällaisissa harjoituksissa. Kukaan opiskelijoista ei

sanonut kokeneensa. H3 totesi, että ei kokenut jännityksen tunnetta yhtään tällaisessa harjoituksessa, koska saman päivän aikana oli jo tehty useita muita harjoituksia. H2 jatkoi, että ei kokenut tällaisessa harjoituksessa jännitystä, mutta koko jännitystä myöhemmin muissa harjoituksissa. H4 kertoi näin:

-- Ehkä siinä on semmoinen joku ryhmäpaine, ettet sä viet liikaa aikaa muilta, niin rakentaa (sooloa) sillee mahdollisimman nopsaa. Että voi olla, että yksin tehdessä ehkä tulis (otettua aikaa) tai sit taas paahtais menemään. -- Voi olla, että raaskis käyttää enemmän aikaa siihen, kun ei oo sellanen olo, että muut on niinku, että "mun vuoro". (H4)

Opiskelijat kokivat jotkut harjoitukset haastavina. Eroja löytyi jonkin verran siinä, mitkä harjoitukset olivat opiskelijoiden mielestä haastavia. Kysyinkin yleisesti, että jännittikö opiskelijoita niissä tilanteissa, jossa he kokivat harjoitukset itselleen haastavaksi. Lähes kaikki vastasivat, etteivät jännittäneet. Sen jälkeen pyysin opiskelijoita miettimään, että jos he eivät jännittäneet vaikeiden harjoitusten äärellä, mistä se mahtaisi johtua. Tämä herätti seuraavaa keskustelua:

No mä olin ainakin jo ennen maanantaita henkisesti valmistautunut siihen, että tääl tulee hetkii, jotka ei tuu niinku jäämään historiaan (muut naurahtelevat taustalla --. (H3)

No mä en jännitä sen takia, että mä luotan mun korvaan. Sit se on eri asia, jos joku (ei saa selvää) jossain tuomaristossa, että ihan päin helvettiähän toi meni. Niin sitten ehkä. (H4)

H2 totesi, että ei kokenut jännittävänsä yksinkertaisesti sen takia, kun olimme vaikeiden harjoitusten tullessa eteen tehneet jo niin paljon improvisointiharjoituksia siinä vaiheessa yhdessä. H5 jatkoi, että häntä itselleen vaikeana kokemassaan harjoituksessa auttoi nuottikuva, raamit ja useat toistokerrat yhdessä laulaen.

6 Pohdinta

Opinnäytetyöni perusteella improvisoinnin pelko on laaja ja monimuotoinen ilmiö. Tutkimuskirjallisuuden sekä opetuskokeiluni havainnollistivat pelon näyttäytyvän monella eri tavalla. Osa opiskelijoista vastasi ennakkokyselyssä, etteivät he koe improvisoinnin pelkoa lainkaan tai kokevat sitä vähän. Kuitenkin ryhmähaastattelutilanteissa ilmeni, että kaikki opiskelijat kokivat jonkinlaista pelkoa, joka esiintyi vaihtelevasti esimerkiksi vertailuna muihin laulajiin ja opiskelijoihin, oman ilmaisun rajoittamisena tai se näyttäytyi riittämättömyyden tunteena.

Improvisoinnin pelko voikin olla myös tiedostamaton asia, jota laulajat eivät välttämättä itsekään ymmärrä kokevansa. Esimerkiksi jännittämisestä tai pelosta syntyviä kehollisia tai emotionaalisia reaktioita ei välttämättä tunnisteta peloksi. Improvisoinnin pelko sisältyy laajempaan kokonaisuuteen, joka on osa laulajan identiteettiä, itsetuntoon ja minäkuvaan liittyviä teemoja ja haasteita. Opiskelijat kuvasivat myös asioita, jotka liittyvät laajemmin esimerkiksi laulajuuteen, esiintymiseen ja niihin liittyviin paineisiin.

Ilmapiirin vaikutus improvisoinnin pelkoon ja sen kokemukseen on merkittävä. Ilmapiiri opiskelijoiden välillä oli alusta alkaen ja koko kurssin ajan hyvä. Opiskelijat uskalsivat kertoa hyvin avoimesti omista epävarmuuksistaan ja kokemuksistaan. Opiskelijat totesivat itsekkin alkuhaastattelun luoneen hyvän ilmapiirin kursseille heti alussa. Tämän perusteella voi todeta, että laulajille oli tärkeää päästä keskustelemaan ennen itse improvisointiharjoituksia.

Myös opettajalla on merkittävä rooli turvallisen ilmapiirin luomisessa. Pitäessäni opetuskokeilua halusin tuoda esille myös omia kokemuksiani laulajan identiteettiin, musiikin ammattiopintoihin ja improvisointiin liittyen. Halusin, että opiskelijat voivat kokea samaistumisen tunteita sekä opettajan että muiden opiskelijoiden kanssa. Pyrin kertomaan etukäteen, minkälaisia harjoituksia kurssipäivien aikana tullaan tekemään, jolloin tietämättömyys tulevasta ei lisännyt mahdollisia

pelon tunteita. Halusin myös antaa aina ennen harjoitusta esimerkin itse laulaen. Loin kurssille rennon ilmapiirin, jossa on turvallista kokeilla ja tehdä virheitä.

Opetuskokeilun perusteella sillä, millaisia harjoituksia teimme, ei itsessään ollut suurta merkitystä pelon ja jännitysten tunteisiin opiskelijoilla. Erilaiset harjoitukset tuottivat eri opiskelijoille enemmän pelkoa tai jännitystä, mutta mikään tietynlainen harjoitus ei lisännyt pelkoa muita harjoituksia enempää. Näin ollen improvisoinnin pelkoon vaikuttavat tekijät ovat yksilöllisiä. Mikä tahansa harjoitus voi aiheuttaa opiskelijassa epäonnistumisen tai virheen pelkoa, jos ilmapiiri ei ole turvallinen ja kannustava. Loppuhaastattelun perusteella opiskelijat eivät kokeneet juurikaan pelkoa esimerkiksi itselleen vaikeissa harjoituksissa, sillä ilmapiiri oli turvallinen ja tilanne oli tullut heille tutuksi. Opettajana huomasin tämän saman.

Opinnäytetyöni perusteella improvisoinnin pelkoon vaikuttavat opettajan luoma ilmapiiri ja opetusympäristö, opiskelijoiden välinen ilmapiiri, opiskelijoiden aiemat kokemukset improvisoinnista ja yleisesti laulajuuteen ja esiintymiseen liittyvät teemat ja paineet. Näin ollen improvisointia opettavan musiikkipedagogin on otettava huomioon pelko ja kaikki siihen johtavat tekijät, jotta improvisoinnin pelko ei estä laulajaopiskelijoita kehittämästä omaa instrumenttiaan.

Pystyin opinnäytetyölläni vastamaan asettamiini tutkimuskysymyksiini. Haastattelujen perusteella opiskelijoiden kokemuksissa ilmeni samanlaisia pelon ilmenemismuotoja kuin käyttämässäni kirjallisuudessa. Tutkimusaiheeni rajaaminen osoittautui todella tärkeäksi, sillä improvisoinnin pelko sisältää todella paljon eri teemoja. Minulle oli kuitenkin alusta asti selkeää, että haluan rajata opinnäytetyöni käsittelemään improvisoinnin pelkoa pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoiden näkökulmasta.

Opinnäytetyöni sisälsi opetuskokeilun, sillä halusin nähdä käytännössä, miten improvisoinnin pelko näkyy opetustilanteessa. Haastattelut olivat keino saada opiskelijoiden oma ääni kuuluviin heitä koskevassa tutkimusaiheessa. Tämä

kuitenkin johti siihen, että analyysivaiheessa aineistoa oli todella paljon, jolloin opinnäytetyön näkökulmaa täytyi rajata lisää. Tässä kohtaa päädyin painottamaan haastatteluaineistoa. Erilaisten improvisaatioharjoitusten käsittely oli kuitenkin välttämätöntä tarvittavan kokonaiskuvan luomiseksi.

Opinnäytetyöprosessi ja opetuskokeilu antoivat minulle uusia keinoja ja näkökulmia opettamiseen sekä kurssimuotoisten opetustilanteiden rakentamiseen ja toteuttamiseen. Tämä vahvisti myös omaa opettajaidentiteettiäni ja koen, että opinnäytetyössä nousseet teemat ovat niitä, joihin haluan omalla urallani keskittyä ja paneutua lisää. Opetuskokeilun pitäminen paljasti minulle sen kuinka paljon tällaista improvisoinnin opetusta opiskelijat itse kaipaavat. Opetuskokeilun pohjalta voisikin kehittää esimerkiksi erilaisissa oppilaitoksissa järjestettäviä improvisointikursseja.

Koska tutkimusaineistoni otanta oli varsin pieni, ei tuloksista voi tehdä yleispäteviä johtopäätöksiä. Suuremmalla otannalla tulokset olisivat voineet lisätä yleistävyyttä. Improvisoinnin pelosta voisi tehdä jatkotutkimusta esimerkiksi vertailemalla opiskelijoiden kokemuksia eri musiikkioppilaitoksien välillä. Myös oppilaitosten opetussuunnitelmia ja toteutettua opetusta voisi hyödyntää improvisoinnin pelon tutkimuksessa. Opetuskokeiluuni osallistuneet opiskelijat eivät olleet saaneet juurikaan opetusta improvisoinnista, joten tutkimusta voisi tehdä esimerkiksi siitä, vaikuttaako improvisointiopetuksen määrä improvisoinnin pelkoon.

Lähteet

- Aalto, M. (2000). Ryppäästä ryhmäksi: turvallisen ryhmän rakentaminen. Tampere: My Generation Oy.
- Arjas, P. (2022). Esiintymisjännitys. Teoksessa J. Louhivuori & S. Saarikallio (toim.) *Musiikkipsykologia*. s. 311-325. Jyväskylä: Atena.
- Arjas, P. (2014). *Varmasti lavalle: Muusikoiden esiintymisvalmennus*. Atena.
- Backlund, K. (1983). Improvisointi pop/jazzmusiikissa. Musiikki Fazer.
- Huovinen, E. (2022). Improvisaation psykologiaa. Teoksessa J. Louhivuori & S. Saarikallio (toim.) *Musiikkipsykologia*. s. 437-460. Jyväskylä: Atena.
- Juhila, K. (2021a). Koodaaminen. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Juhila, K. (2021b). Teemoittelu. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Keltikangas-Järvinen, L. (2010). Hyvä itsetunto (20. p.). WSOY.
- Kielitoimiston sanakirja (2024). Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>
- Koistinen, M. (2003). *Tunne kehosi - vapauta äänesi: Äänitimpurin käsikirja*. Helsinki: Sulasel.
- Lindeberg, A-M. (2009). Opiskelijan vokaalinen minäkuva. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P., Väkevä, L. (toim.) *Musiikkikasvatus – Näkökulmia kasvatukseen*. s. 233-244. Suomen musiikkikasvatusseura – FISME ry.
- Mesiä, S. (2022). Improvisoinnin pelko (Fear of improvising). Musiikkipedagogiikan lehtorin luento 11.10.2022 Metropolia ammattikorkeakoulussa.
- Peters, G. (2017). *Improvising improvisation: from out of philosophy, music, dance, and literature*. University of Chicago Press.
- Puusa, A., Juuti, P., & Aaltio, I. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Repo-Kaarento, S. (2007). *Innostu ryhmästä – miten ohjata oppivaa yhteisöä*. Kansanvalistusseura.
- Riveire, J. (2006). Using Improvisation as a Teaching Strategy. *Music Educators Journal*, 92(3), s.40-45.

Routarinne, S. (2004). Improvisoi! Helsinki: Tammi

Tieteen termipankki 14.9.2024: Kasvatustieteet:minäkuva.

<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvatustieteet:minäkuva>

Wigram, T. (2004). Improvisation: Methods and techniques for music therapy clinicians, educators, and students. Jessica Kingsley Publishers.

Liitteet

Liite 1.

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimuksen nimi: Improvisoinnin pelko pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoilla

Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy,

Tutkija: Katja Lundell, [REDACTED]

Ohjaaja: Annu Tuovila, [REDACTED]

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tutkia improvisoinnin pelkoa ja testata erilaisten harjoitteiden toimivuutta pop/jazz laulun ammattiopiskelijoilla.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

_____

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimus julkaistaan osana opinnäytetyötä, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Opinnäytetyöstä ei tulla mainitsemaan tutkittavien nimiä tai muita tunnistettavia tietoja, eikä oppilaitoksen nimeä.

Tutkimuksen päättäminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen Metropolia Ammattikorkeakoulun hyväksymästä syystä.

Lisätiedot

Pyydämme sinua tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä

Nimi: Katja Lundell

[Redacted contact information]

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: MuT, Lehtori

Nimi: Annu Tuovila

[Redacted contact information]

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään sinua koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa olevan kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla Metropolia Ammattikorkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on Metropolia Ammattikorkeakoulu sekä opinnäytetyön tekijä.

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisterinpitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Katja Lundell

Organisaatio: Metropolia Ammattikorkeakoulu (opiskelija)

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Sinusta kerätään tutkimuksessa nimi, yhteystiedot, kurssin opetustilanteista videokuvaa, haastatteluista äänitallenne, sekä tietoja kyselylomakkeella.

Sinulla ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojasi muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Henkilötietoja sisältävä aineisto tallennetaan Metropolian tietoturvaliselle verkkolevyasemalle.

Tiedot anonymisoidaan eikä opinnäytetyössä ole mahdollista tunnistaa osallistujia tai oppilaitosta.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojesi käsittelyn tarkoitus on kerätä tutkimustietoa pop/jazz-laulun ammattipöskelijöiden kokemuksiä improvisoinnista ja sen pelosta, sekä tutkia kurssin avulla erilaisten harjoitusten toimivuutta improvisoinnin pelon lievittämisessä.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojen käsittelyperuste on suostumus.

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

Kurssi kestää yhden viikon ja se toteutetaan marraskuussa 2023.

Opinnäytetyö valmistuu toukokuussa 2024.

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päättyttyä?

Henkilötietoja sisältävä aineisto tuhoetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun sääntöjen mukaisesti, kun opinnäytetyö on valmis.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojasi käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olet rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä sinulla on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietosi (esim. jos peruutat antamasi suostumuksen)
- peruuttaa antamasi henkilötietojen käsittelyä koskevan suostumuksen
- rajoittaa tietojesi käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietosi järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellasi
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsot, että henkilötietojasi on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voit käyttää oikeuksiasi ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Sinusta kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Yksittäisille tutkittavalle annetaan tunnusnumero ja häntä koskevat tiedot säilytetään koodattuina tutkimusaineistossa. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmittäin eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

Liite 3.

Lomake on ajastettu: julkisuus alkaa 11.10.2023 22.52 ja päättyy 8.12.2023 23.59

Improvisoinnin pelko pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoilla

Tämä kyselylomake on luotu Katja Lundellin AMK-opinnäytetyötä "improvisoinnin pelko pop/jazz-laulun ammattiopiskelijoilla" varten. Opinnäytetyössä ja siihen liittyvässä tutkimuksessa kartoitetaan opiskelijoiden suhdetta improvisointiin ja sen pelkoon, sekä erilaisten harjoitusten vaikutusta pelon lieventävänä tekijänä. Näitä harjoituksia testataan kursilla, joka järjestetään marraskuussa 2023.

Tämän alkukyselylomakkeen tarkoituksena on kerätä esitietoja ja ajatuksia kurssille osallistuvilta opiskelijoilta. Osa kurssin harjoituksista rakennetaan tässä lomakkeessa esiin tulleiden toiveiden ja ajatusten pohjalta.

Tämä kysely on anonyymi. Tietoja käsitellään niin, ettei myöhempään tutkimukseen osallistujia voida yhdistää tämän kyselyn vastauksiin.

Vastaathan kyselyyn 30.10.2023 mennessä.

[Tietosuojaseloste](#)

Aiempi kokemus improvisoinnista

Mitä ajatuksia improvisointi sinussa herättää? *

Millaista opetusta olet saanut improvisoinnista? *

Millä seuraavista tunneista olet saanut opetusta improvisaatioon? *

☐ laulutunnilla	☐ klinikat/workshopit/vierailijat
☐ laulajien ryhmätunnilla	☐ en ole saanut opetusta improvisointiin
☐ improvisaatiotunnilla	☐ jossain muualla, missä?
☐ workshop-tunnilla	

Jos vastasit edelliseen kysymykseen "jossain muualla, missä?", tarkenna vastaustasi tähän kenttään:

Improvisointiin liittyvät tunteet

---

	täysin samaa mieltä	osittain samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osittain eri mieltä	täysin eri mieltä	en osaa sanoa
osattu ottaa huomioon laulajat ja lauluimprovisaation erityispiirteet						
* Koen itselleni tarpeelliseksi improvisoinnin ryhmäopetuksen ilman soittajia (vain laulajien kesken)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
* Koen ilmapiirin turvalliseksi improvisoinnin	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Millainen olisi mielestäsi turvallinen oppimisympäristö improvisoinnin ryhmäopetuksessa? *

Millaiset improvisointiharjoitukset koet hyödylliseksi itsellesi tällä hetkellä? *

TALLENNA

Kiitos vastauksestasi!

Saavutettavuusseloste | Metropolian tietosuojaselosteet

Liite 4.

OPETUSKOKEILUN HARJOITUKSIA

KOLMIMUUNTEISUUSHARJOITUS:

Eb7   Ab7   Eb7   Bbm7   Eb7
 5   Ab7   Ab7   Eb7   Gm7   C7
 9   Fm7   Bb7   Eb7   C7   Fm7   Bb7

GUIDE NOTE -HARJOITUS:

F7   Bb7   F7   Cm7   F7
 5   Bb7   Bb7   F7   Am7   D7
 9   Gm7   C7   F7   D7   Gm7   C7

BLUESASTEIKKO-HARJOITUS:

Bb7
 5   Eb7   Bb7
 9   F7   Eb7   Bb7

Liite 5.

OPETUSKOKEILUN HAASTATTELURUNKO

ALKUHAASTATELUN TEEMAT JA KYSYMYKSET:

- Kokemus improvisoinnista
- Mielikuvat: luova improvisointi vs. jazz-improvisointi
- Turvallinen oppimisympäristö

LOPPUHAASTATELUN TEEMAT JA KYSYMYKSET:

- Kurssin harjoitusten läpikäynti
  - o harjoitusten haastavuus
  - o harjoitusten aiheuttama pelko/jännitys
- Keskenäisyyden näyttäminen muille
- Kontrollin menettämisen pelko
- Itsekriittisyys
- Vertailu muihin opiskelijoihin
- Kurssin ilmapiiri